

Tomasz Zegar

*Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego
„Trendy rozwojowe Mazowsza”*

Regionalna Strategia Innowacji dla inteligentnej specjalizacji Mazowsza –
przygotowania do polityki spójności po 2014 r.
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Seminarium 14 grudnia 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

*Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej –
diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem
uwarunkowań polskich i międzynarodowych.
Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu.*

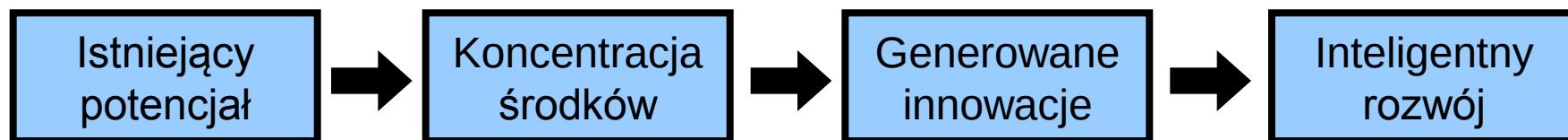

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czym jest inteligenta specjalizacja?

Skoncentrowanie zasobów na najbardziej obiecujących, rozwiniętych sektorach gospodarki

Tworzenie wysoko wyspecjalizowanych ośrodków innowacji konkurencyjnych w skali europejskiej i światowej

Dlaczego warto realizować strategię inteligentnej specjalizacji?

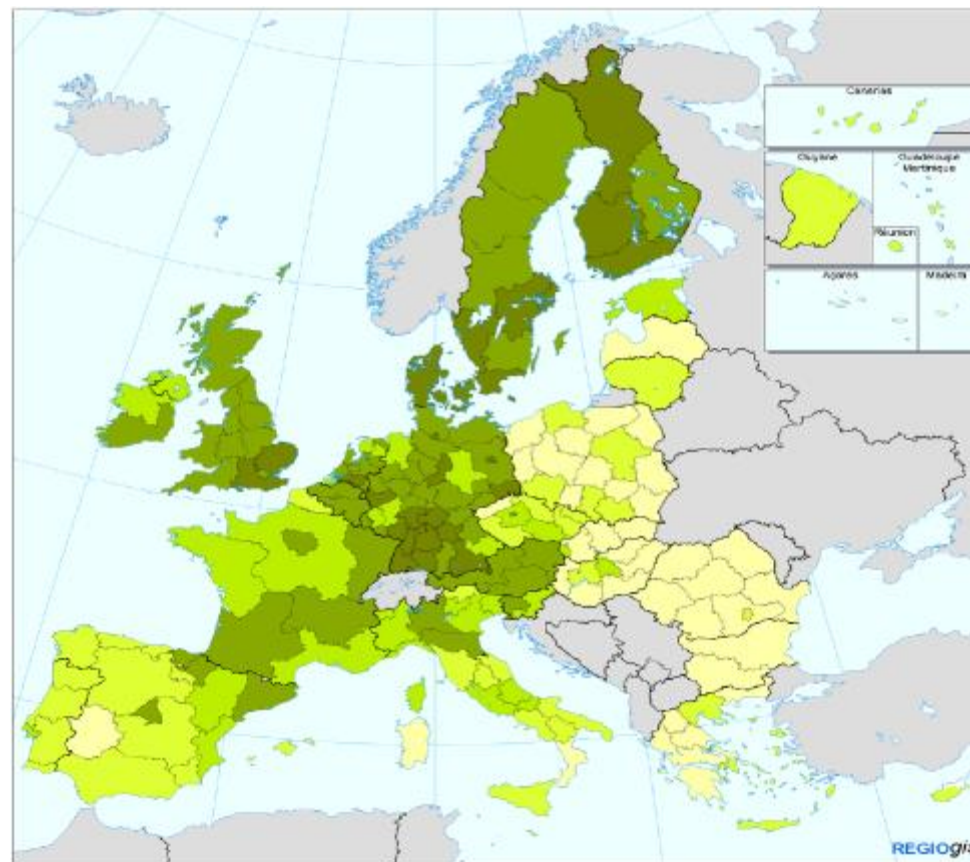
Regiony Unii Europejskiej są silnie zróżnicowane pod względem innowacyjności

Innowacje warunkują inteligentny rozwój i kształtowanie gospodarki opartej na wiedzy

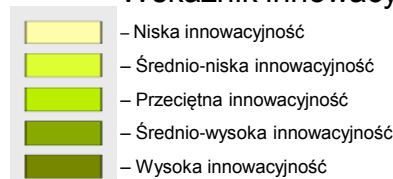
Stymulowanie innowacji możliwe jest przy dużych nakładach na badania i rozwój

Wymaga to wybrania dziedzin dających możliwość generowania innowacji i uzyskiwania przewag komparatywnych

Inteligentna specjalizacja ma na celu zmobilizowanie potencjału innowacyjnego wszystkich regionów

Wskaźnik innowacyjności regionów

Jak prowadzić politykę inteligentnej specjalizacji?

Czynniki sprzyjające inteligentnej specjalizacji:

- Jasne określenie kierunku specjalizacji
- Wspieranie klastrów
- Dobre warunki dla MŚP
- System edukacji i doskonalenia
- Ośrodki naukowe i infrastrukturą badawczą
- Technologie informacyjno-komunikacyjne
- Stymulowanie kreatywności poprzez sektor kultury
- Zamówienia publiczne

Kto realizuje politykę inteligentnej specjalizacji?

Samorząd
(regionalny + lokalny)

Określenie istniejącego potencjału
Ustalenie źródeł finansowanie
Wyznaczenie kierunków rozwoju

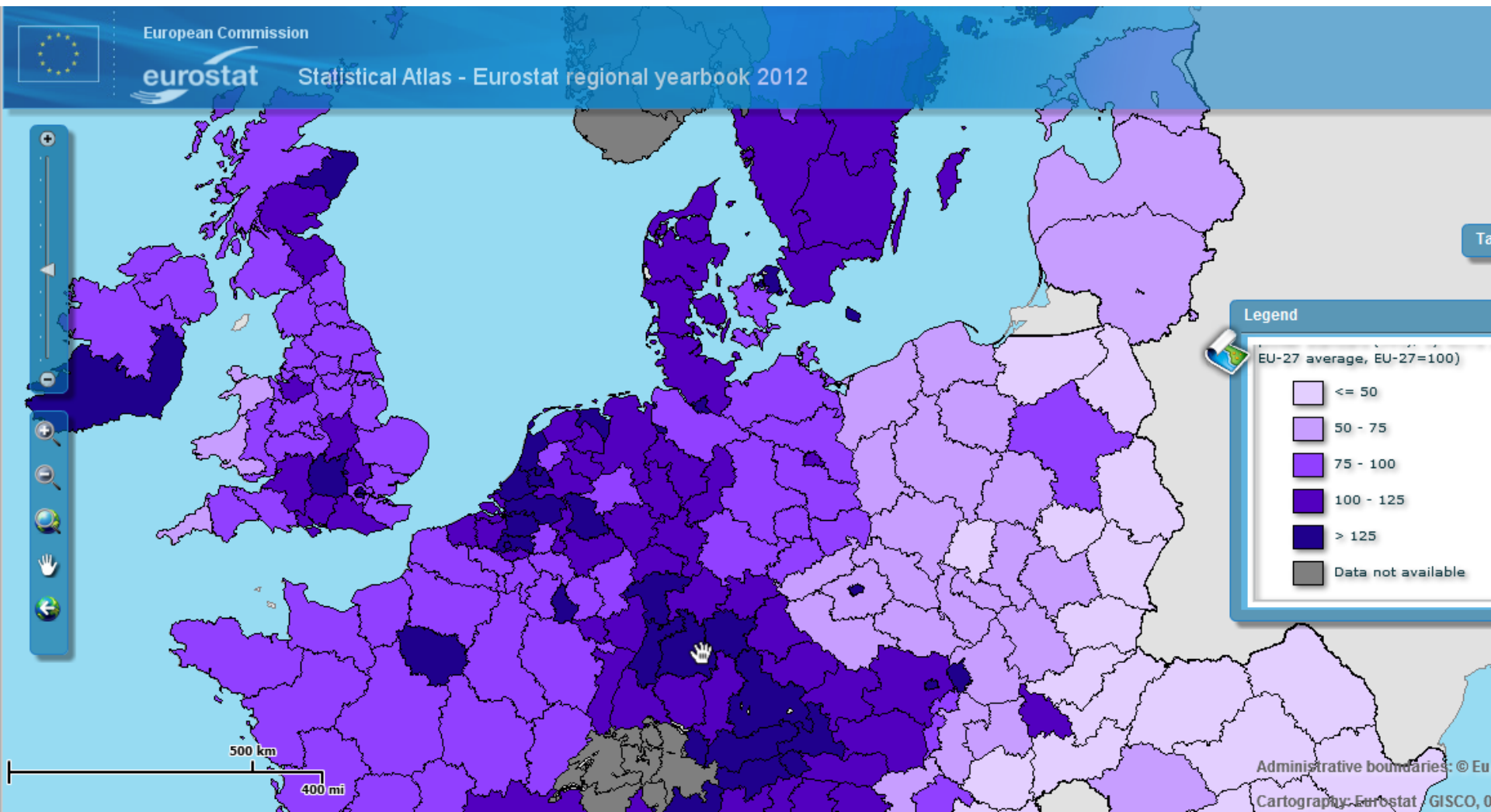
Koordynacja wdrażania strategii
inteligentnej specjalizacji

Wspieranie relacji między partnerami
zaangażowanymi w realizację:

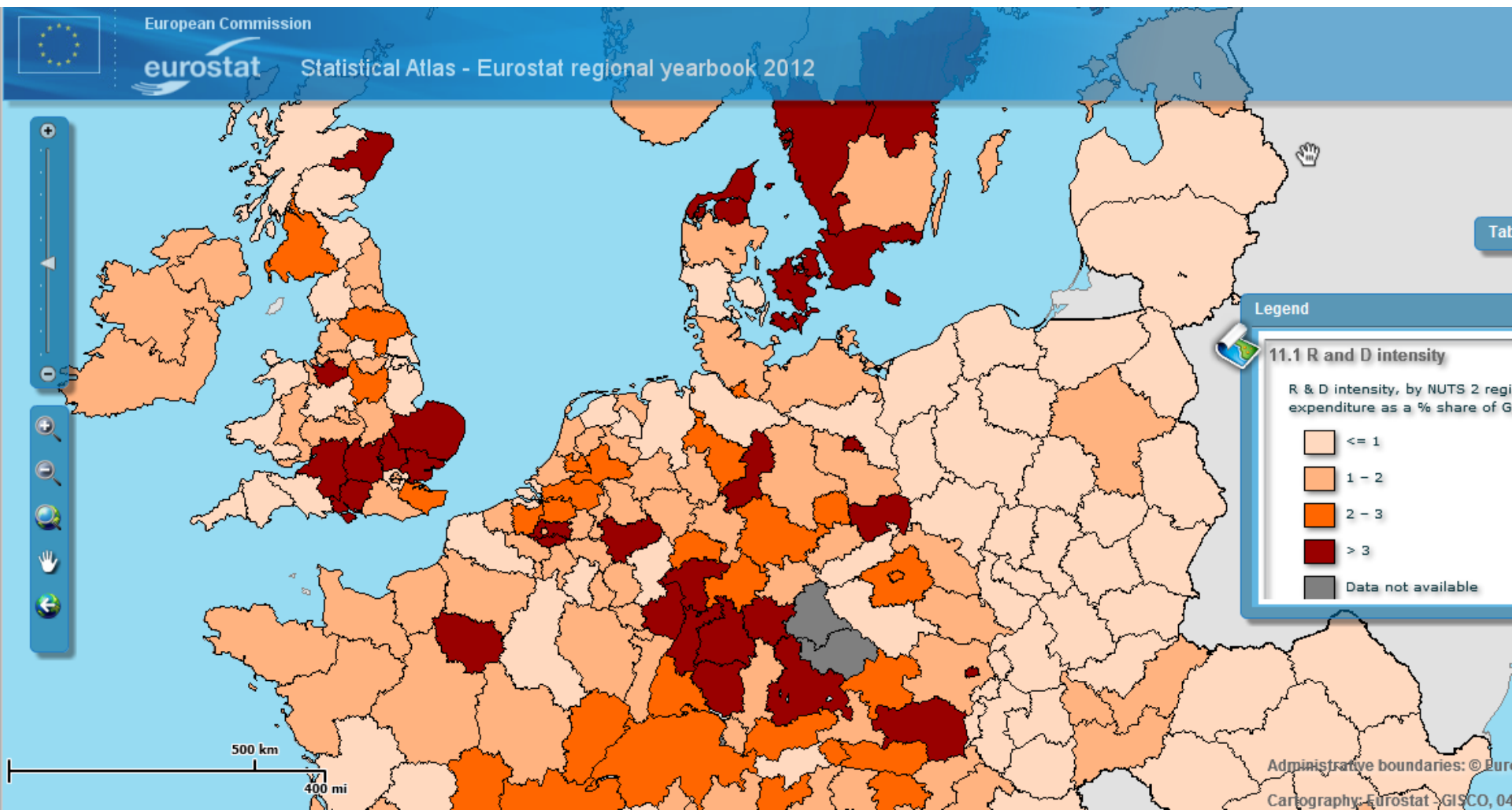
- Przedstawicielami biznesu
- Sektorem publicznym
- Środowiskami naukowo-badawczymi

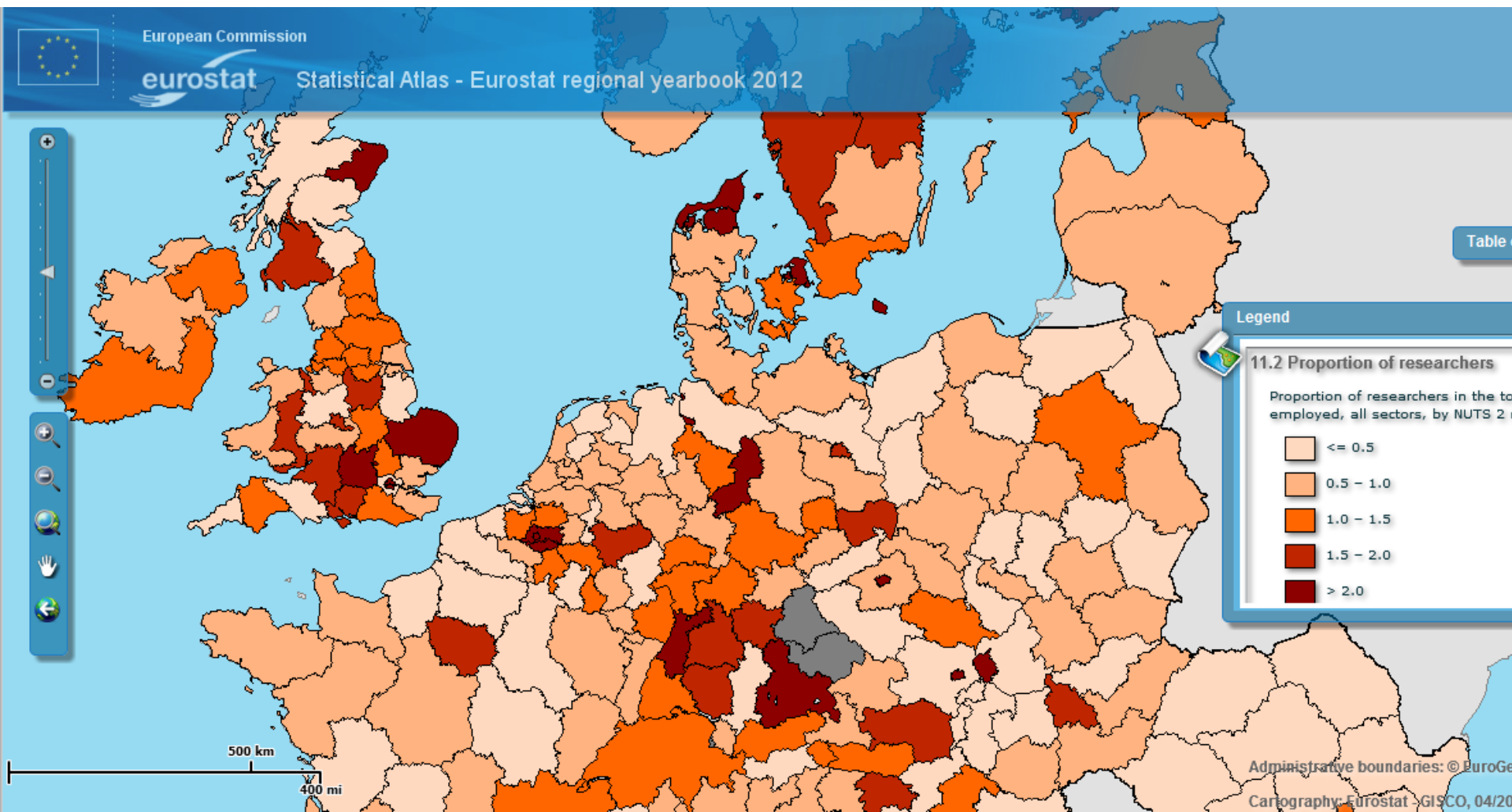
Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

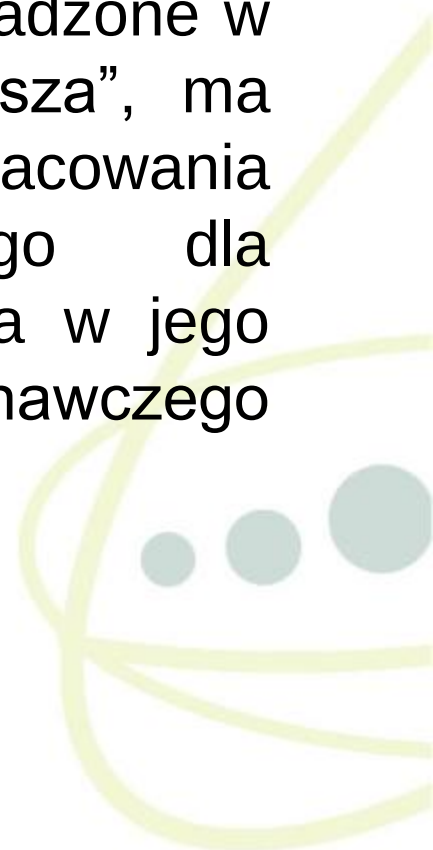

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Badanie „Wzorzec rozwojowy Mazowsza” prowadzone w ramach projektu „Trendy Rozwojowe Mazowsza”, ma stanowić pierwszy etap na drodze do opracowania wzorca rozwoju społeczno-gospodarczego dla województwa mazowieckiego. Przeprowadzona w jego ramach analiza ma charakter badania porównawczego (benchmarkingowego).

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

1. Etap - Identyfikacja regionów o podobnych uwarunkowaniach rozwoju,
2. Etap - Identyfikacja regionów podobnych:
 - a. Podobna struktura demograficzna
 - b. Podobna struktura gospodarki
 - c. Podobne zróżnicowanie wewnętrzne
3. Etap – Wybór regionów referencyjnych
4. Etap – Pomiar różnic rozwojowych

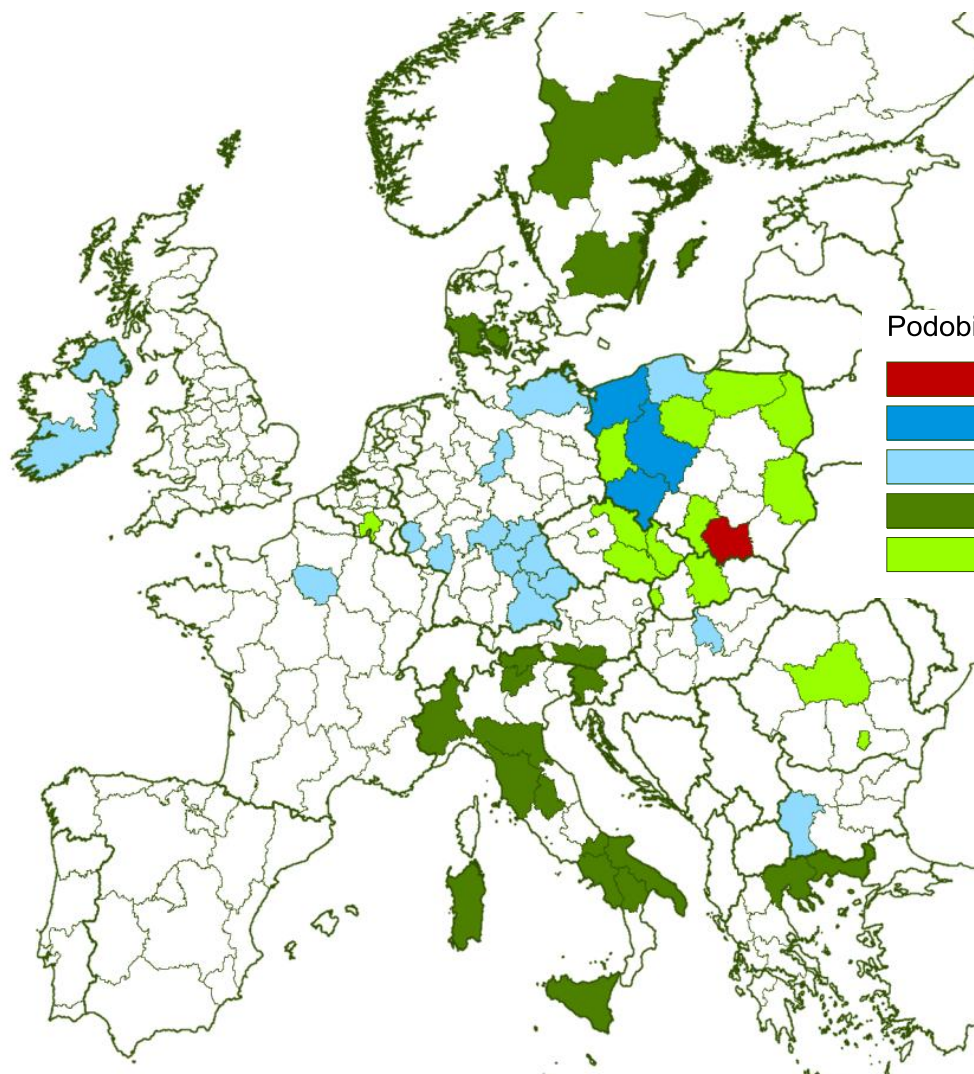
Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Pomiar różnic rozwojowych:

- poziom kapitału społecznego,
- poziom kapitału intelektualnego,
- poziom rozwoju gospodarczego,
- poziom przedsiębiorczości,
- poziom aktywności zawodowej,
- poziom innowacyjności gospodarki regionalnej,
- poziom konkurencyjności regionu,
- stan środowiska naturalnego,
- poziom zróżnicowania wewnętrznego.

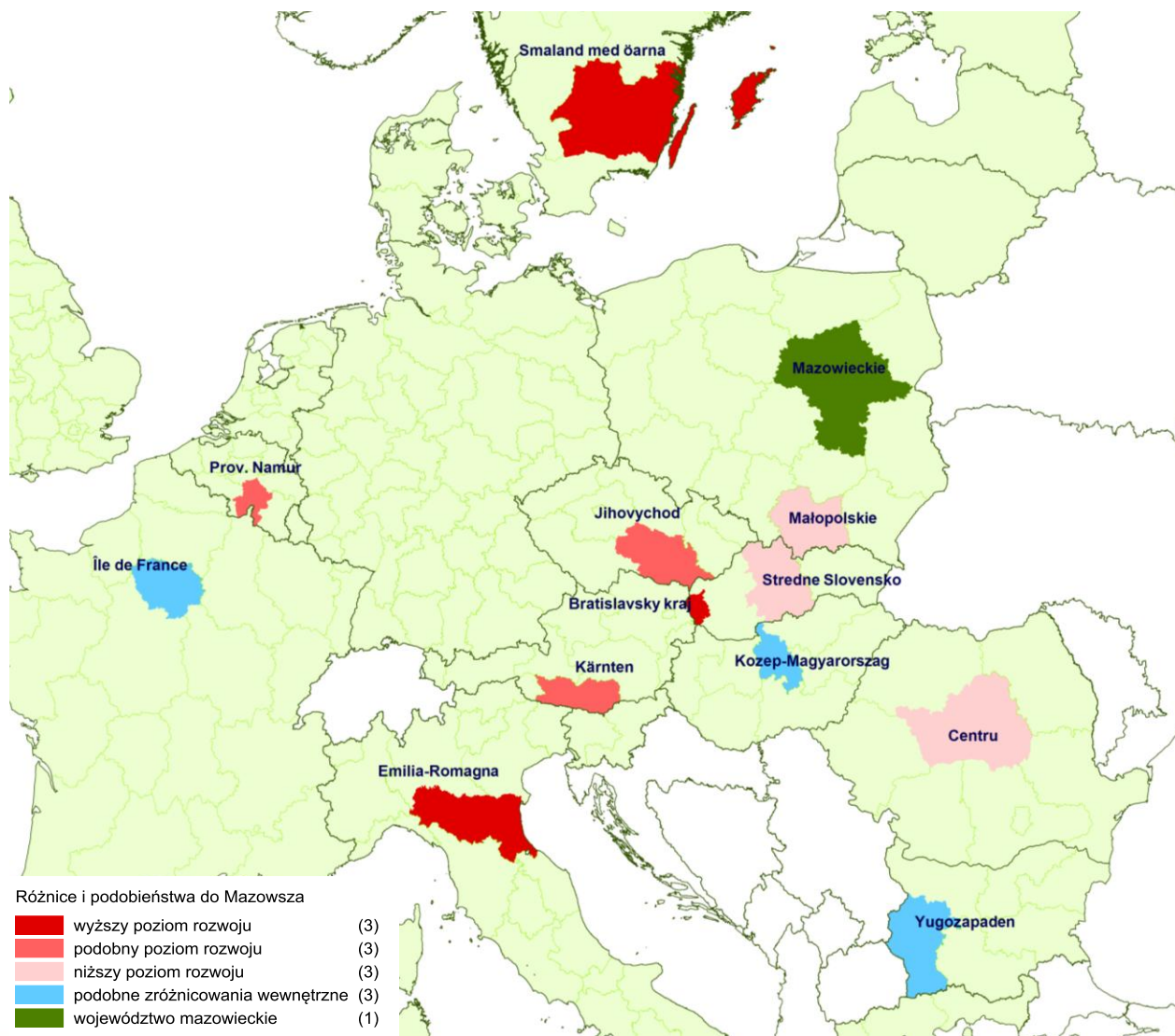
Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Podobieństwo do Mazowsza

	demografia, gospodarka i zróżnicowania wewnętrzne	(1)
	demografia i zróżnicowania wewnętrzne	(3)
	zróżnicowania wewnętrzne	(16)
	struktura gospodarcza	(19)
	struktura demograficzna	(16)

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

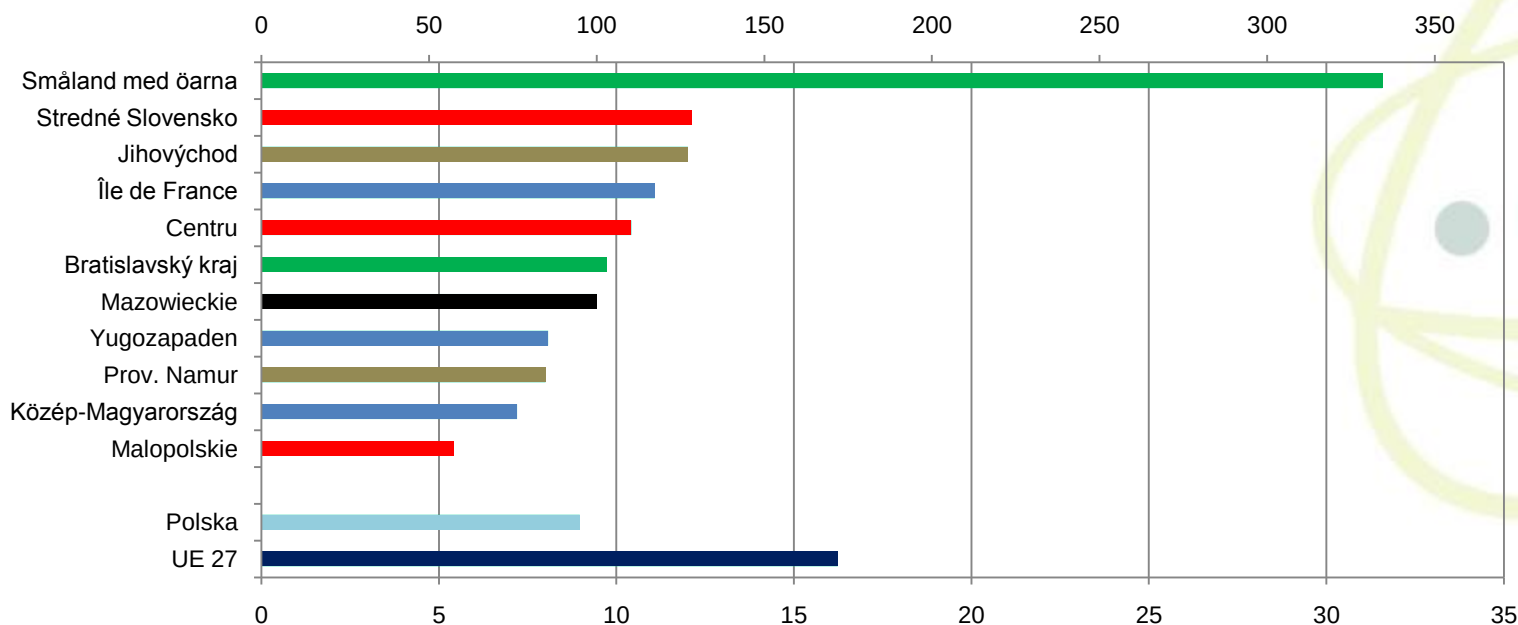

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

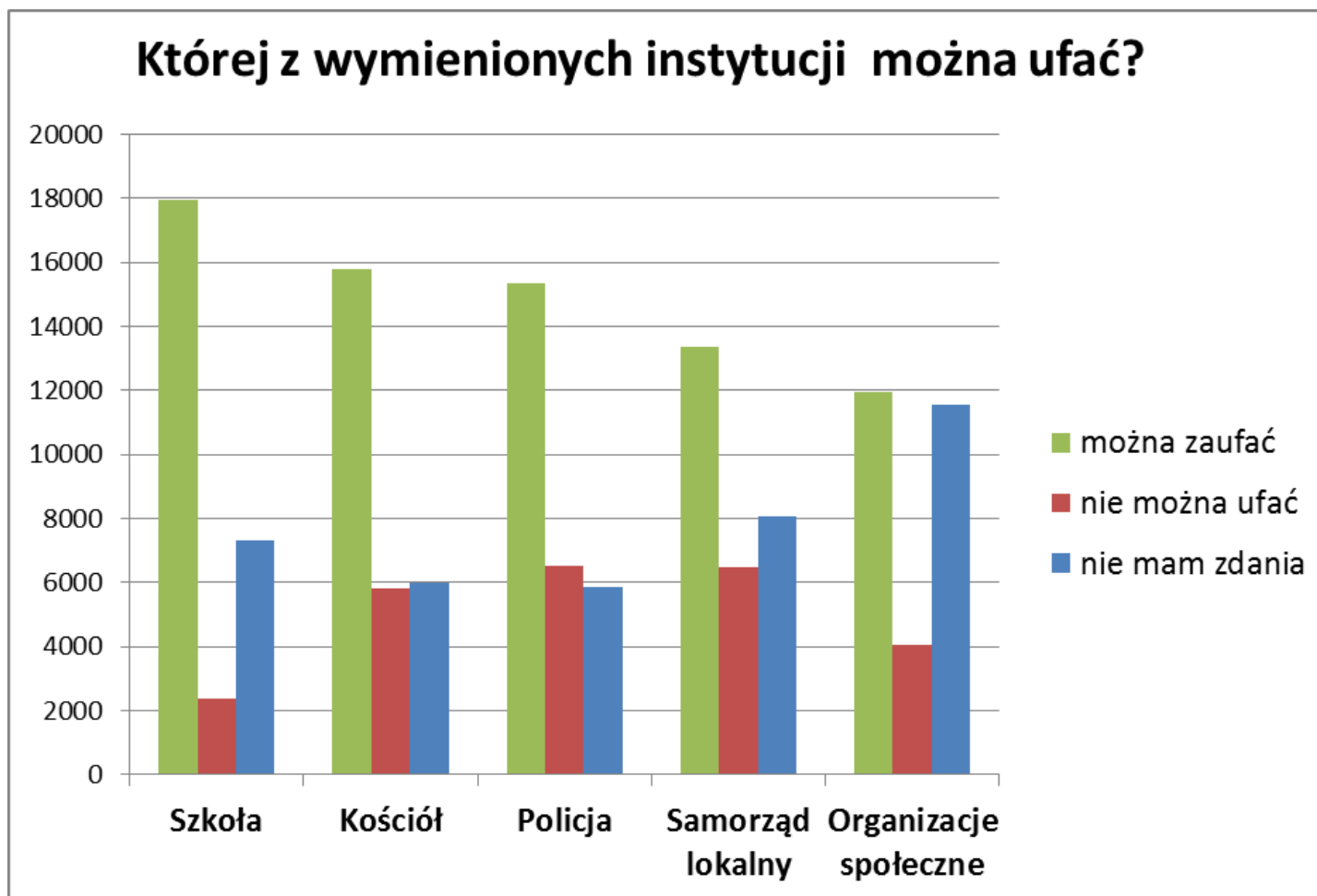
Kapitał społeczny:

- frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego
- zaufanie do innych
- aktywność społeczna

Udział osób wykazujących zaufanie do innych w % (oś dolna) i jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna w 2008 r. (N=11)*)

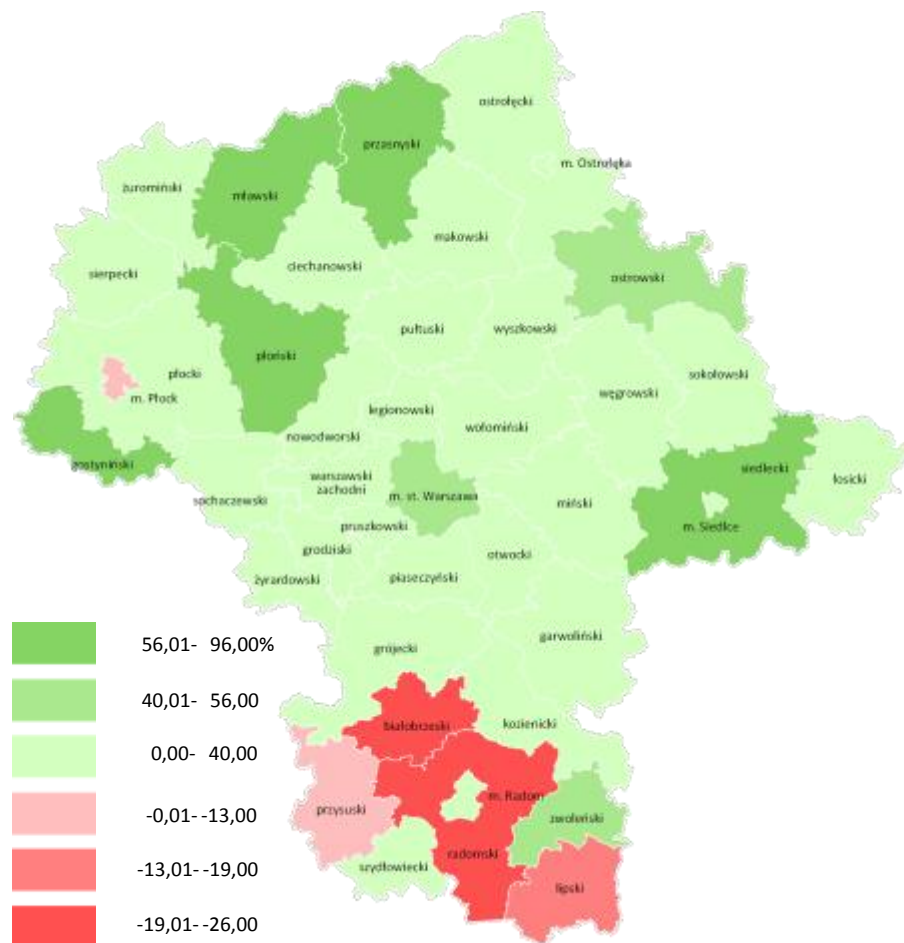

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

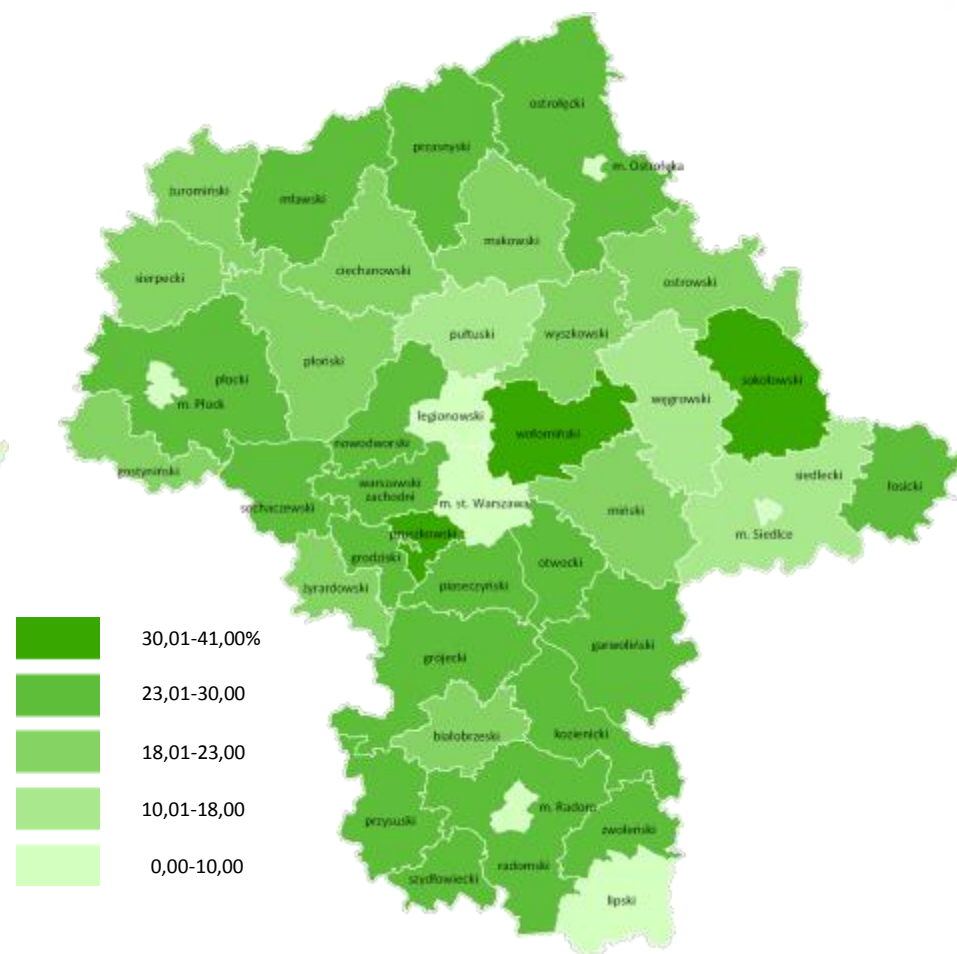

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Miasta

Obszary wiejskie

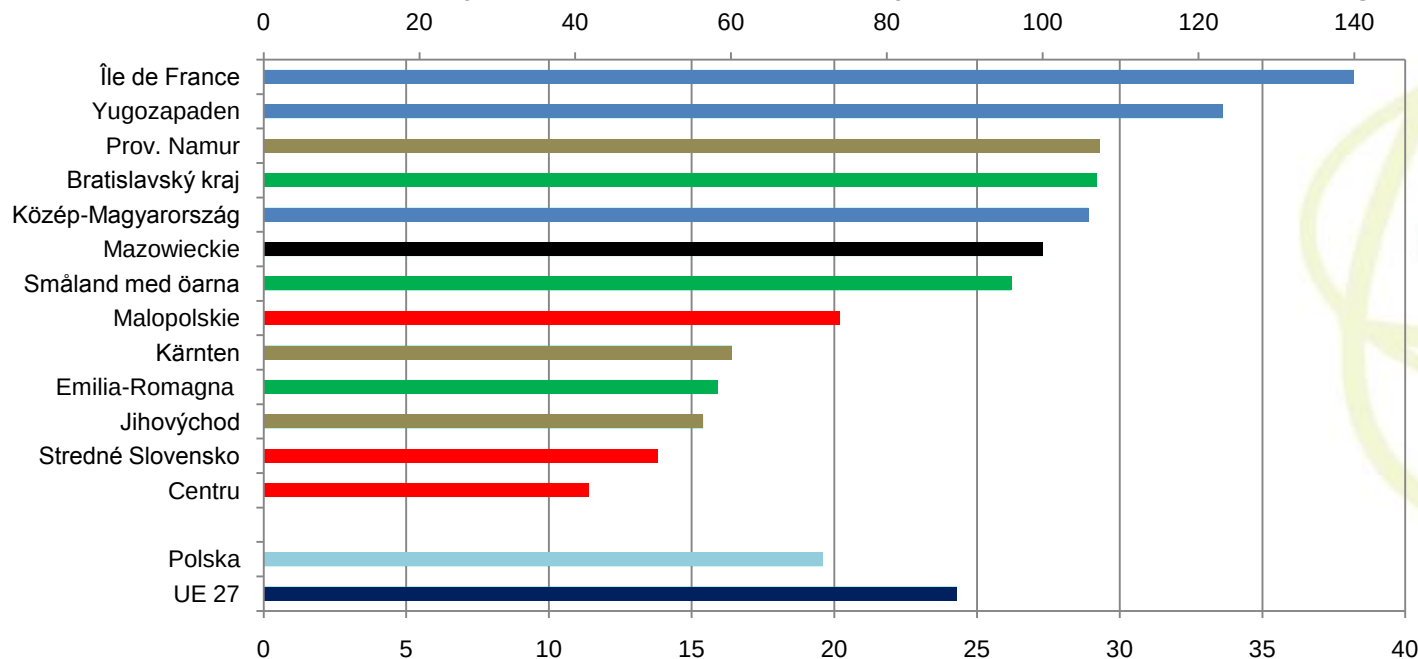

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Kapitał intelektualny:

- dorośli posiadający wyższe wykształcenie
- dorośli uczestniczący w procesie uczenia się przez całe życie
- uczniowie szkół policealnych i studenci szkół wyższych

Udział dorosłych z wyższym wykształceniem jako % osób w wieku 25-64 lata (oś dolna) i jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna)

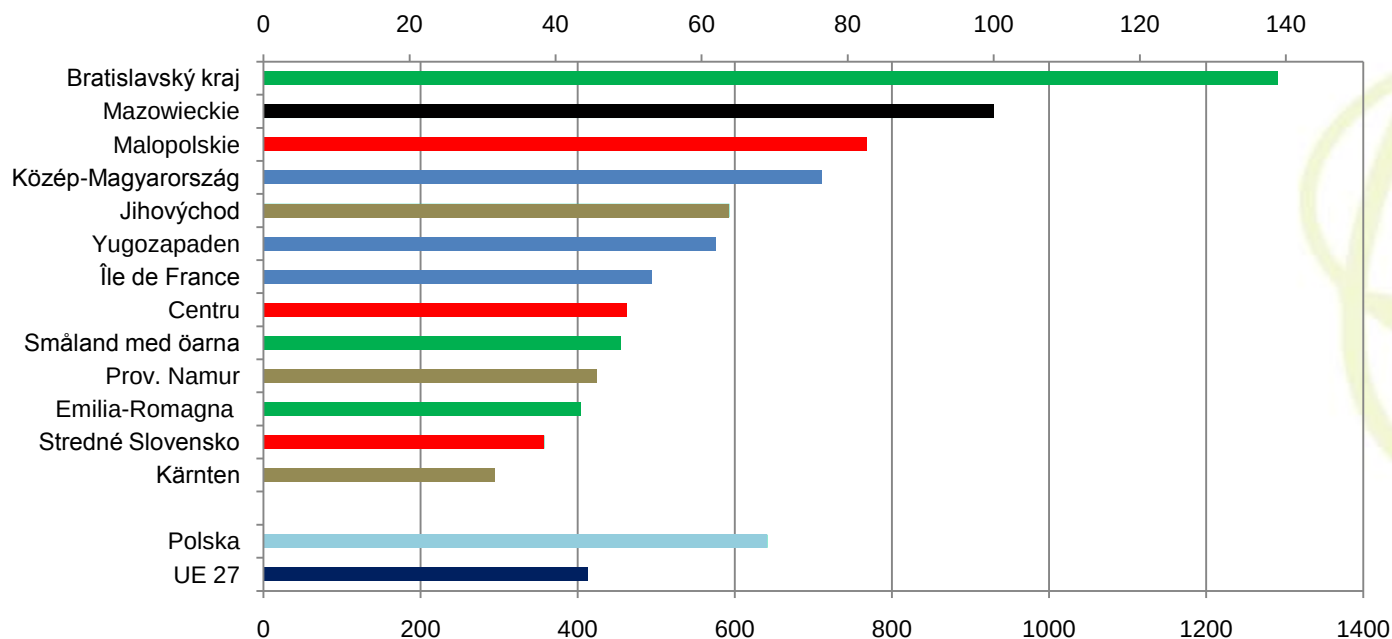

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Kapitał intelektualny:

- dorośli posiadający wyższe wykształcenie
- dorośli uczestniczący w procesie uczenia się przez całe życie
- uczniowie szkół policealnych i studenci szkół wyższych

Liczba uczniów szkół policealnych i studentów na 10 tys. mieszkańców (oś dolna) oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego w 2008 r.

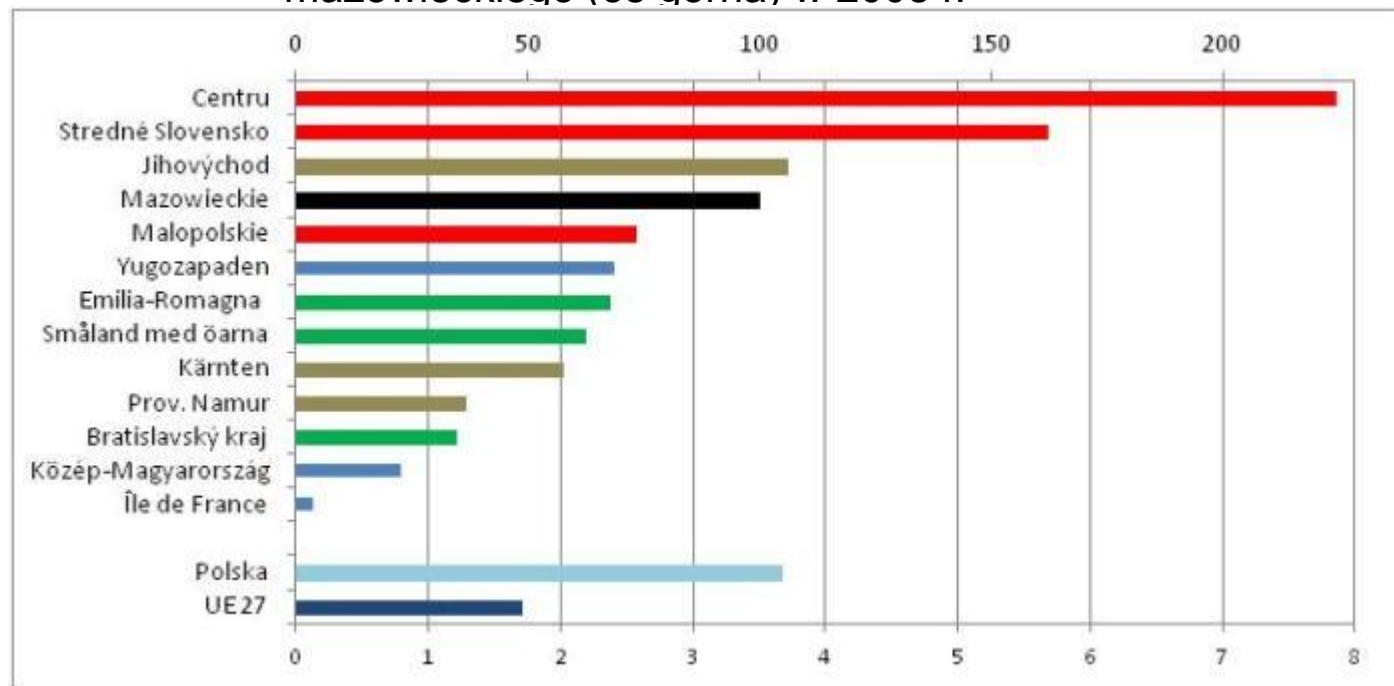

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Rozwój gospodarczy:

- PKB per capita mierzona PSN
- struktura sektorowa PKB

Udział rolnictwa w tworzeniu wartości dodanej regionu jako % wartości dodanej ogółem (oś dolna) oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna) w 2008 r.

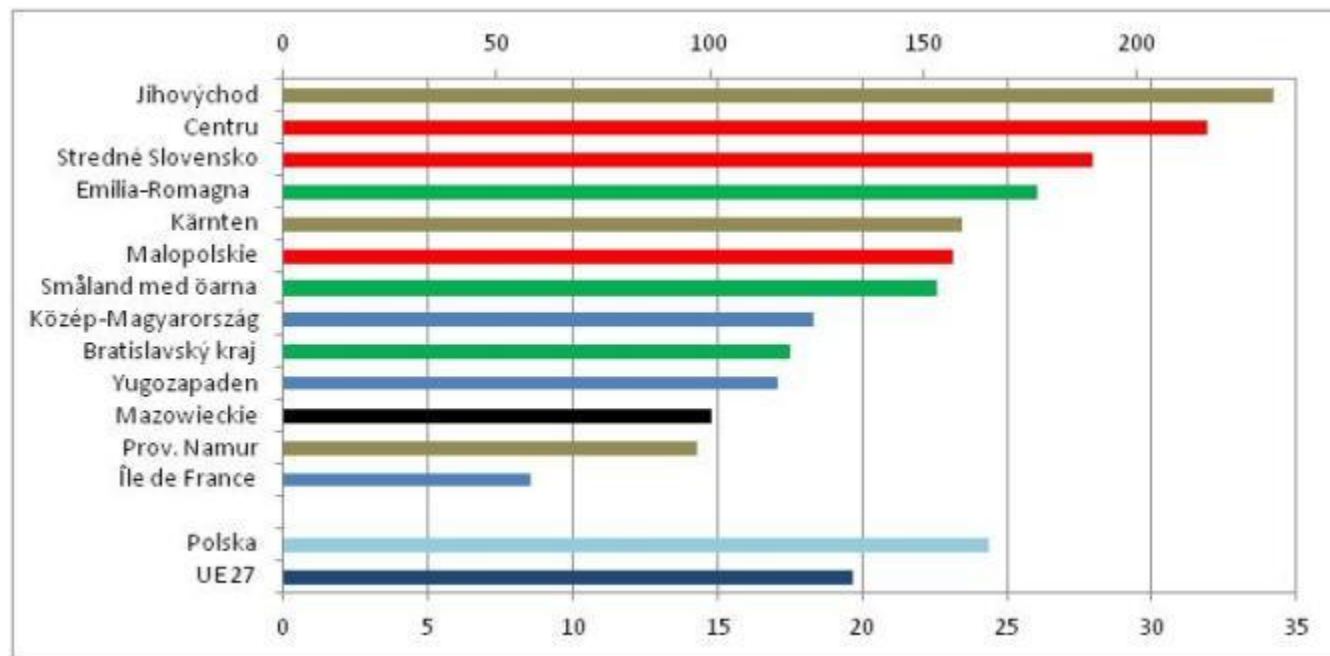

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Rozwój gospodarczy:

- PKB per capita mierzona PSN
- struktura sektorowa PKB

Udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej regionu jako % wartości dodanej ogółem (oś dolna) oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna) w 2008 r.

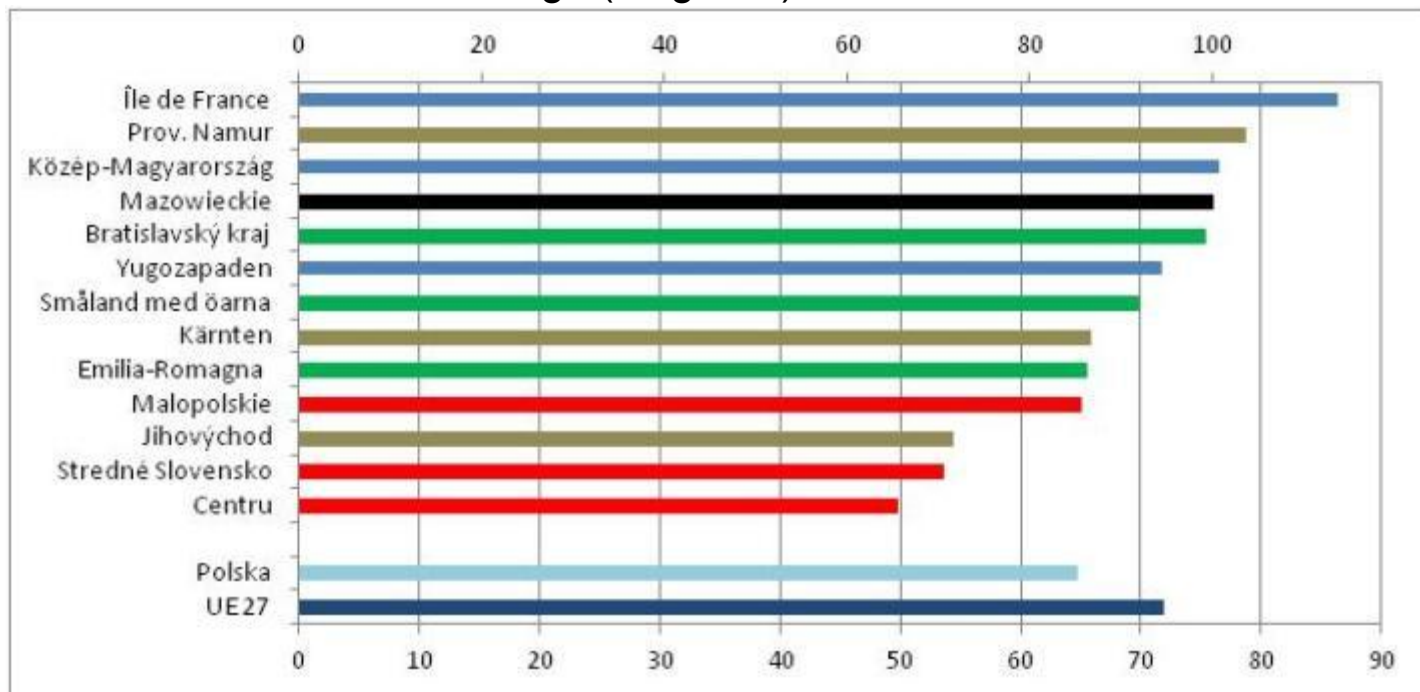

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Rozwój gospodarczy:

- PKB per capita mierzona PSN
- struktura sektorowa PKB

Udział usług w tworzeniu wartości dodanej regionu jako % wartości dodanej ogółem (oś dolna) oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna) w 2008 r.

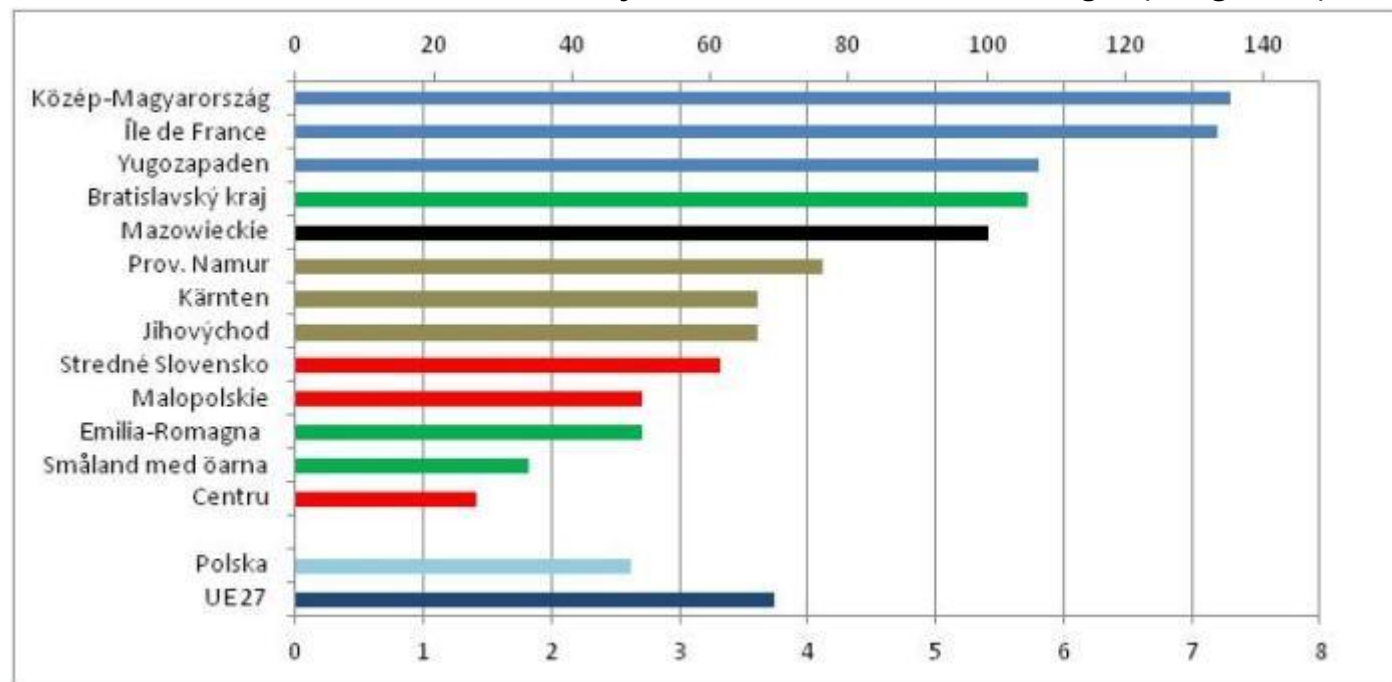

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Innowacyjność gospodarki:

- zatrudnienie w sektorze wysokich technologii
- nakłady wewnętrzne na B+R do PKB
- liczba wniosków patentowych złożonych do EPO

Zatrudnienie w sektorze wysokich technologii w % (oś dolna) oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna) w 2008 r.

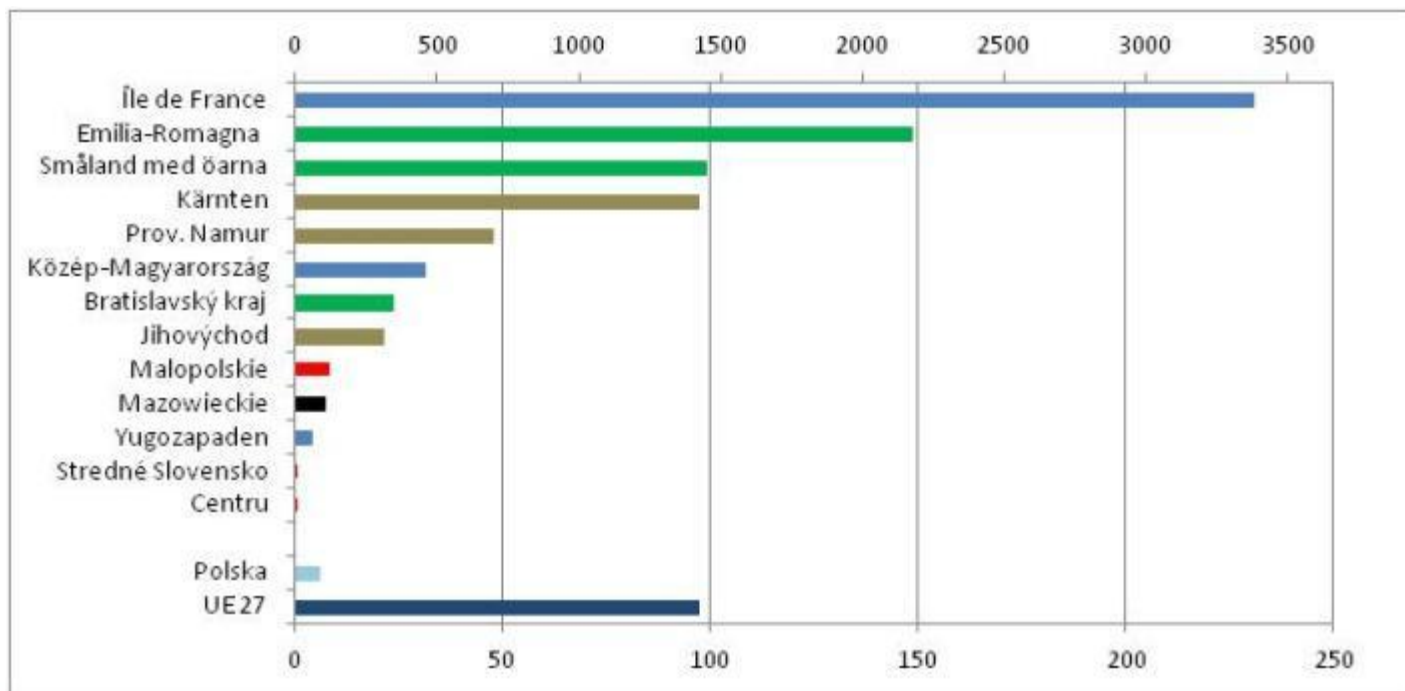

Mazowsze na arenie europejskiej i międzynarodowej

Innowacyjność gospodarki:

- zatrudnienie w sektorze wysokich technologii
- nakłady wewnętrzne na B+R do PKB
- liczba wniosków patentowych złożonych do EPO

Liczba wniosków patentowych do EPO na 1 mln mieszkańców (oś dolna)
oraz jako % wartości dla województwa mazowieckiego (oś górna) w 2008 r.

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań międzynarodowych

1. Potencjał województwa mazowieckiego względem uwarunkowań międzynarodowych jest

PRZECIĘTNE

UE 15 > MAZOWSZE > + UE12

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań międzynarodowych

Dystans w poziomie rozwoju Polski względem krajów zachodnich wynika z trzech głównych czynników:

Źródła dystansu krajów Europy Środkowej do USA

	Efektywność używanej technologii	Poziom technologii	Kapitał fizyczny	Kapitał ludzki
Bulgaria	1,12	0,44	0,45	0,94
Czechy	0,66	0,86	0,79	0,81
Estonia	1,04	0,53	0,57	0,77
Węgry	0,76	0,78	0,75	0,80
Łotwa	1,25	0,43	0,46	0,77
Litwa	1,02	0,51	0,54	0,78
Polska	0,90	0,56	0,59	0,83
Rumunia	0,69	0,50	0,52	0,91
Słowacja	0,75	0,67	0,68	0,78
Słowenia	0,85	0,91	0,83	0,83
USA	1,00	1,00	1,00	1,00

Przestarzała
technologia

Zbyt mało kapitału
i pracy dobrej jakości

- ➔ przestarzałej technologii produkcji
- ➔ mniejszej ilości zakumulowanego kapitału fizycznego
- ➔ niskiego, mniej wykorzystywanego kapitału ludzkiego

Źródło: Polska 2030, Wyzwania Rozwojowe

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

1. Potencjał województwa mazowieckiego względem uwarunkowań krajowych jest

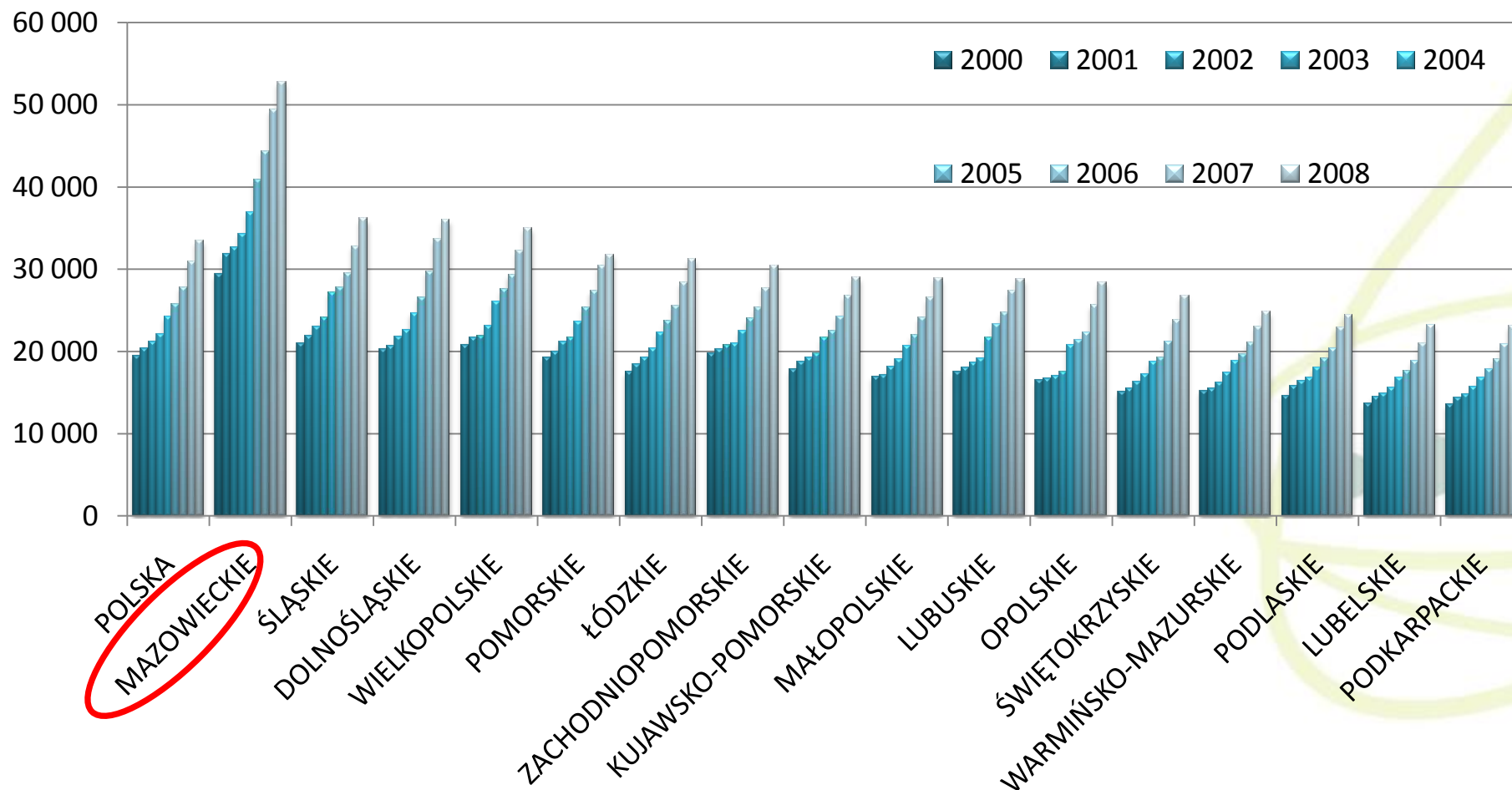
BARDZO WYSOKI

MAZOWSZE > Polska

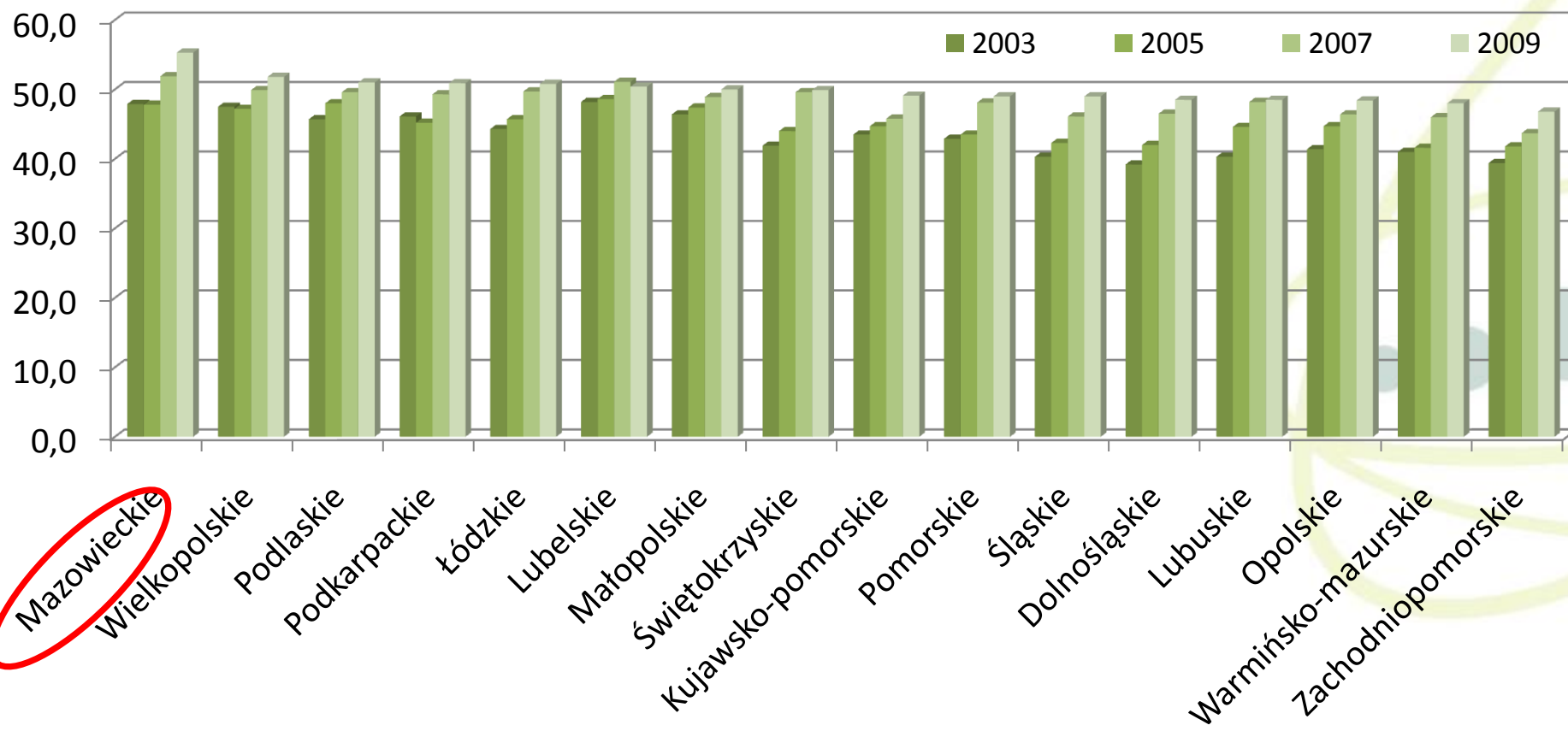
Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

Produkt Krajowy Brutto *per capita* w województwach

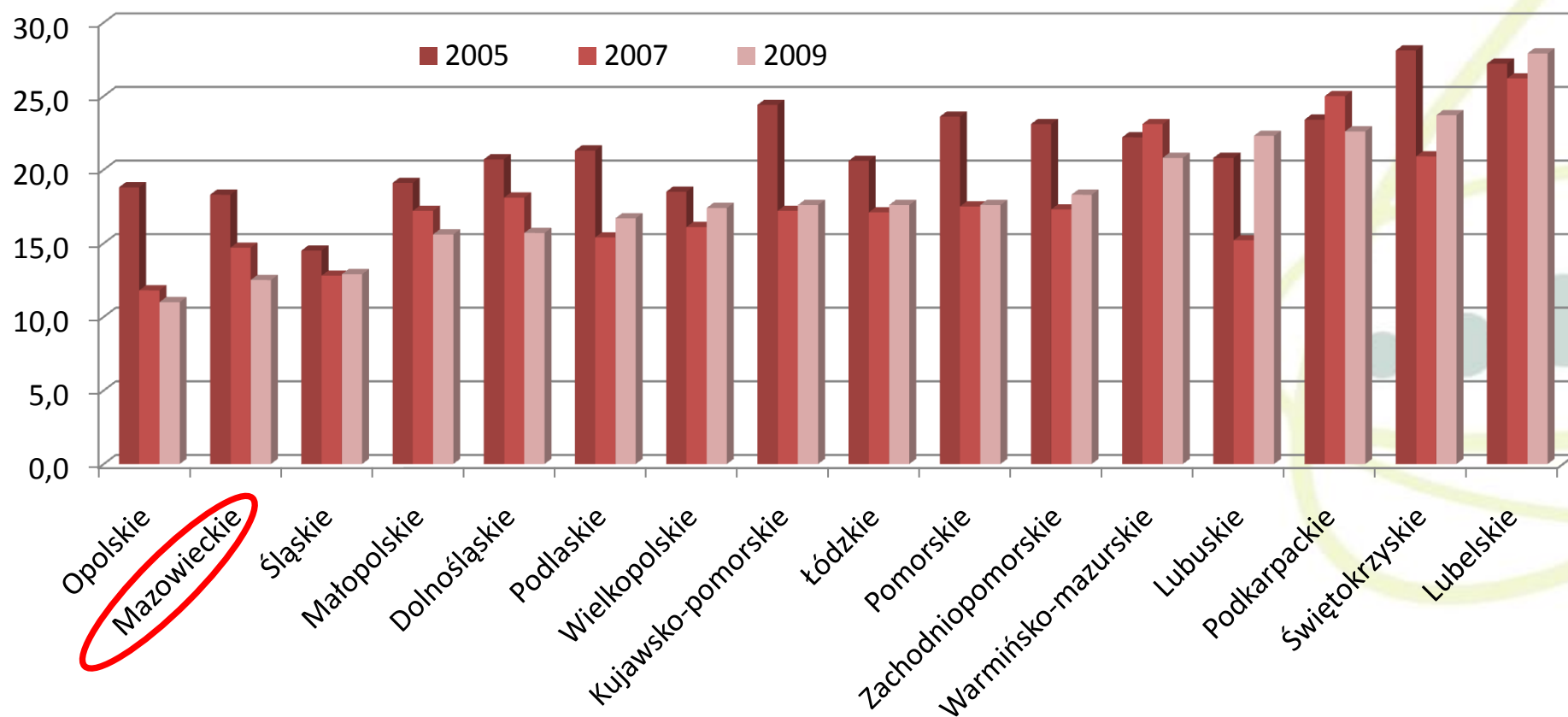
Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej w województwach

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po transferach społecznych w województwach

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

Uczestnictwo polskich zespołów badawczych w VI Programie Ramowym Wspólnoty Europejskiej (liczba zespołów badawczych oraz wartość przyznanych grantów w mln euro)⁵³ wg województw

Wartość przyznanych grantów
w VI Programie Ramowym w mln euro

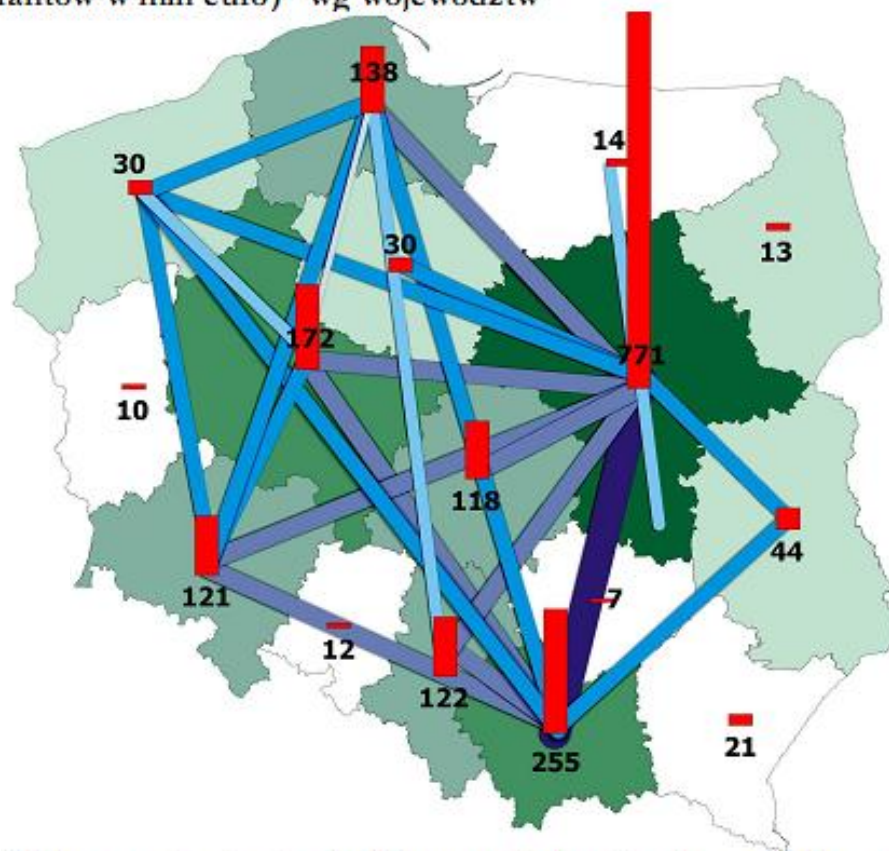
- 88,2 do 88,3 (1)
- 22,9 do 88,2 (2)
- 11 do 22,9 (4)
- 2,3 do 11 (4)
- 0,4 do 2,3 (5)

Liczba zespołów badawczych
w VI Programie Ramowym

780

Liczba wspólnie
realizowanych projektów
w programach V i VI

- 64
- 21 - 64
- 10 - 21
- 8 - 10
- 6 - 8

Źródło: Opracowanie MRR na podstawie danych Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE oraz Potencjalne metropolie, ze szczególnym uwzględnieniem Polski wschodniej, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (red. Z. Makiela), Warszawa 2009 r.

Diagnoza potencjału województwa z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych

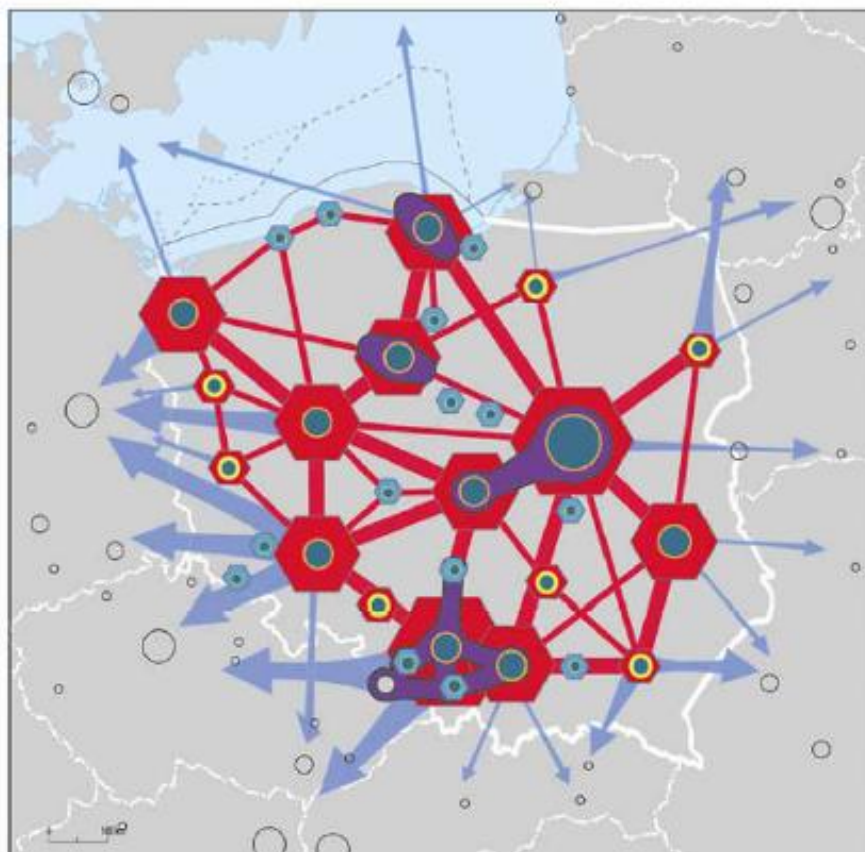
Atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie – mocne i słabe strony podregionu warszawskiego w 2008 r.

Czynniki	Charakterystyka
Mocne strony	
Jakość zasobów pracy	Duża liczba absolwentów szkół wyższych, wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej, dobra sytuacja zdrowotna
Dostępność transportowa	Węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu
Poziom rozwoju gospodarki	Wysoka wydajność pracy, duża gęstość spółek z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki
Słabe strony	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw

Źródło: opracowanie IBnGR.

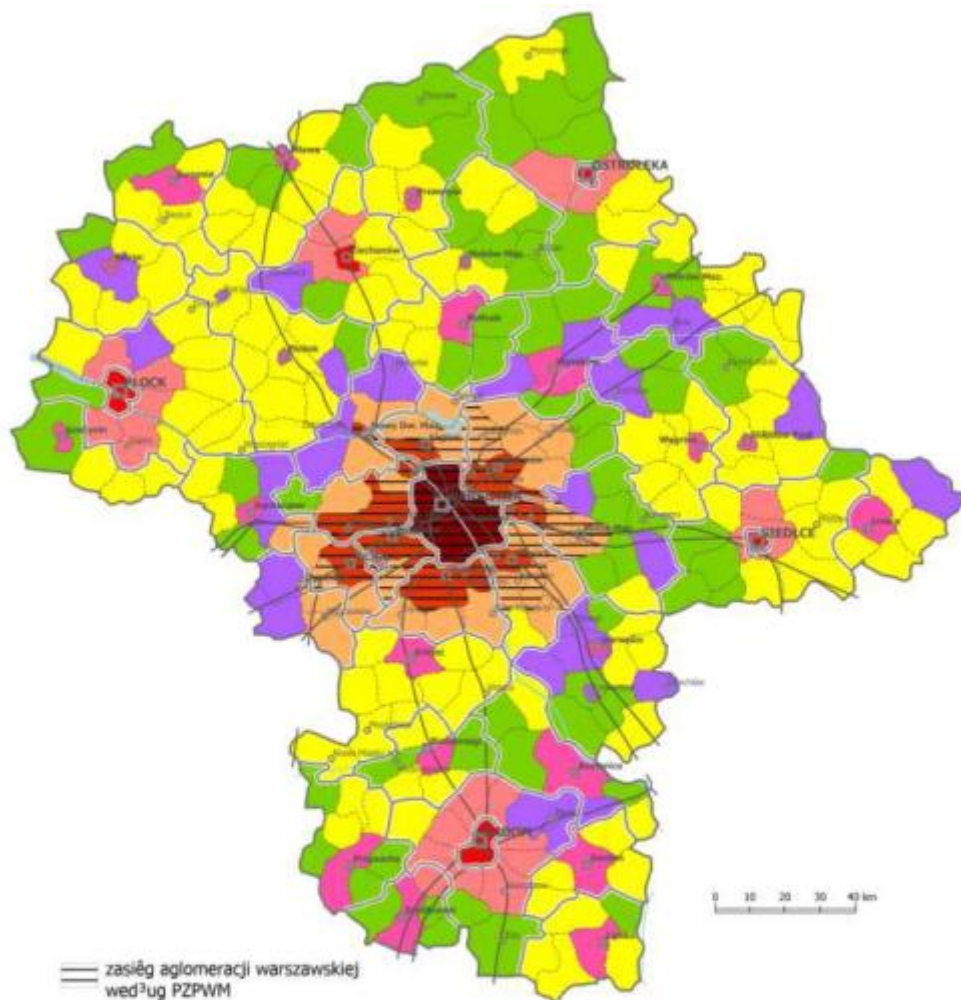
Rysunek 18. Kierunki działań polityki przestrzennej służące podniesieniu konkurencyjności głównych ośrodków miejskich.

Warszawa
– szansą i zagrożeniem
rozwoju regionu

Obszary metropolitalne w Projekcie
KPZK 2030 z dnia 20 maja 2011 roku

Warszawa szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

FUNKcjONALNE OBSZARY MIEJSKIE

OBSZAR METROPOLITALNY WARSZAWY

- rdzeń (stolica kraju i województwa)
- strefa podmiejska
- strefa przedmiejska

SUBREGIONALNE I LOKALNE OBSZARY MIEJSKIE

- rdzeń (miasto na prawach powiatu i byłe wojewódzkie)
- strefa podmiejska
- miasta i gminy miejsko-wiejskie ze stolicami powiatów
(brak możliwości porównywalnej delimitacji)

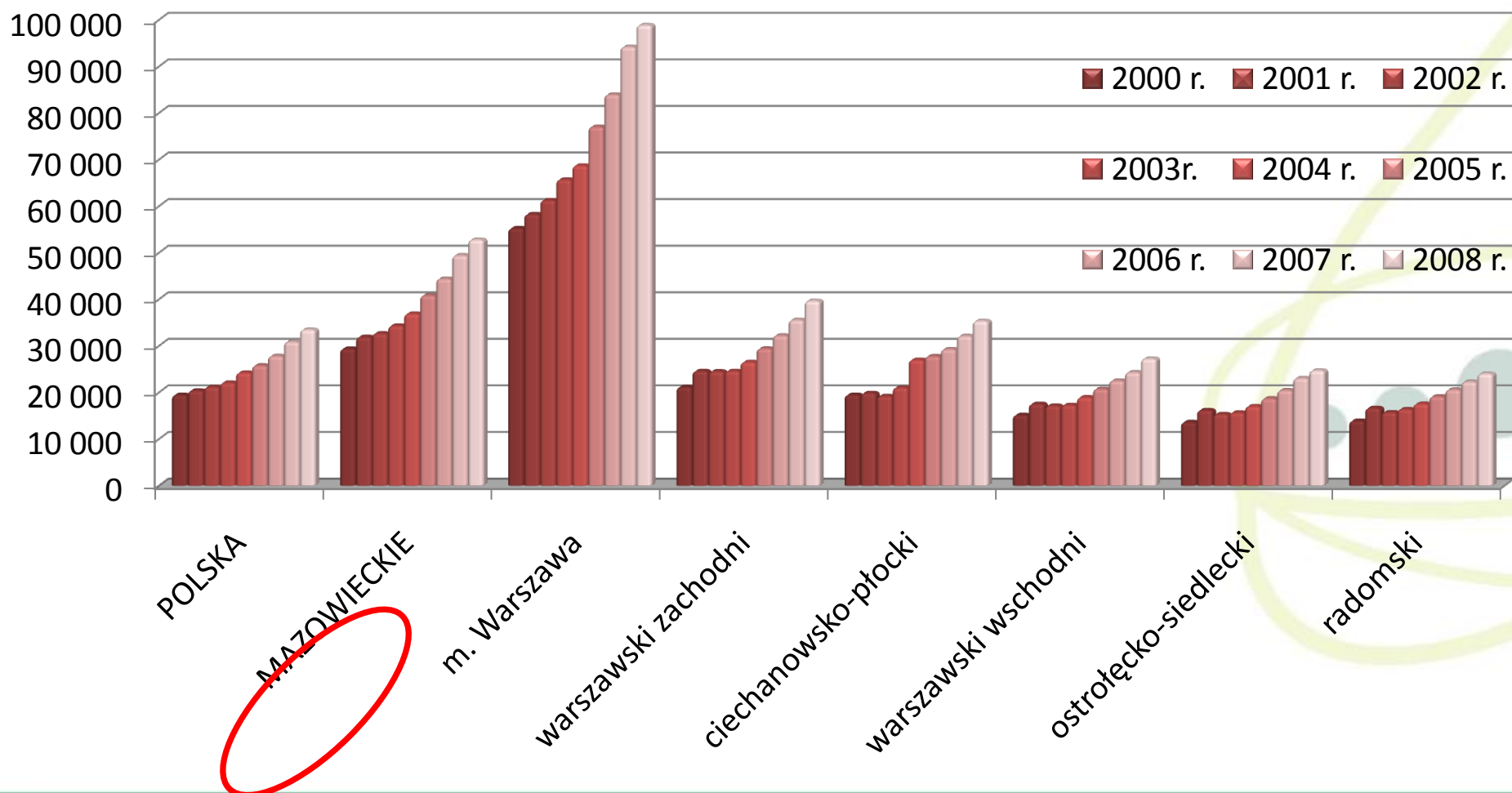
POZOSTAŁE GMINY

- z intensywnym rozwojem funkcji pozarolniczych
- z intensywnym rozwojem rolnictwa
- o ekstensywnym rozwoju

IGiPZ PAN dla MBPR w ramach TRM

Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

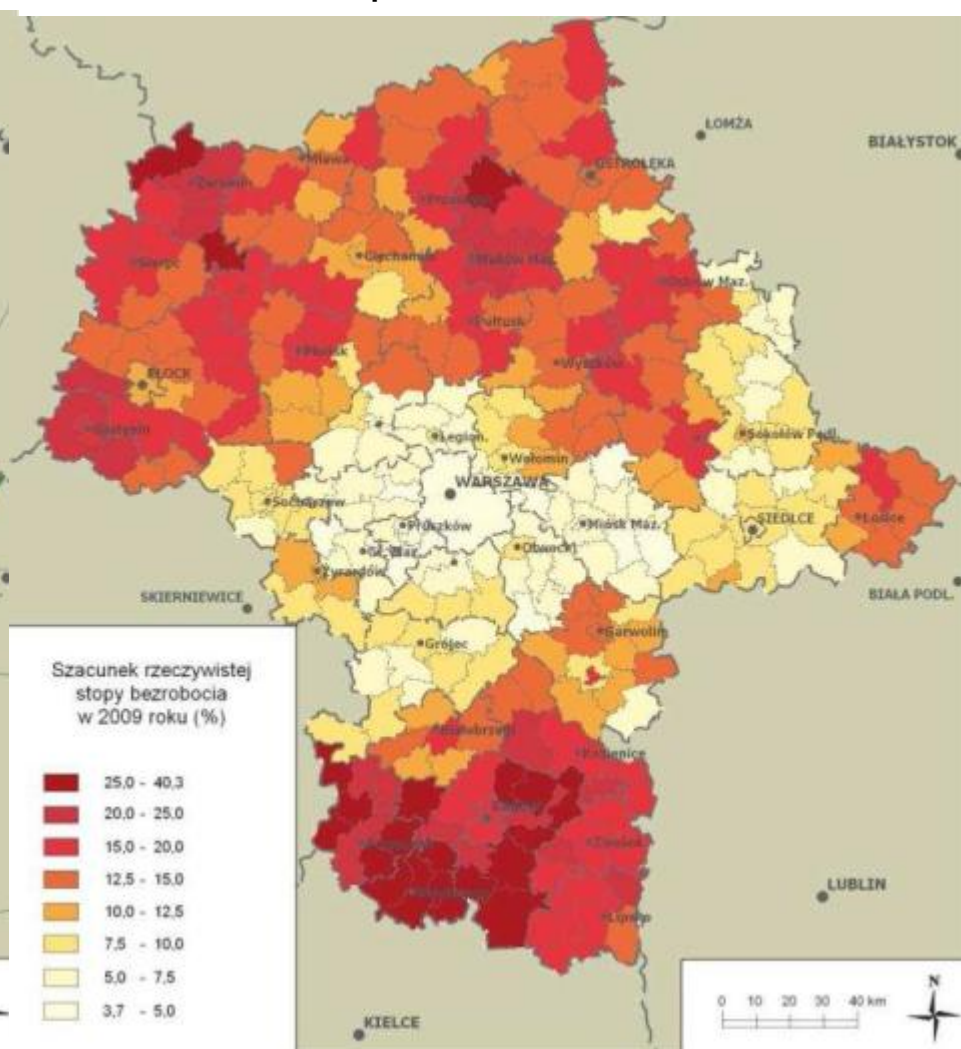
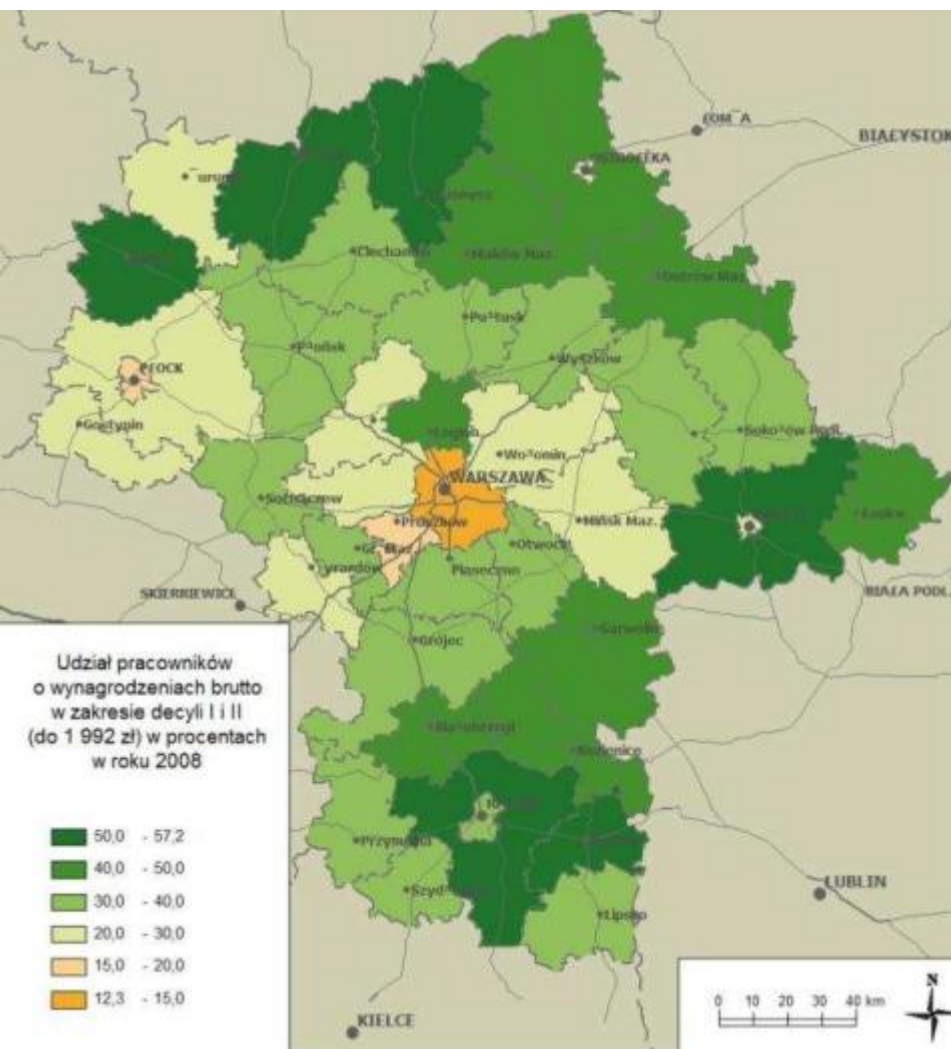
Produkt Krajowy Brutto *per capita*

Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Wynagrodzenia

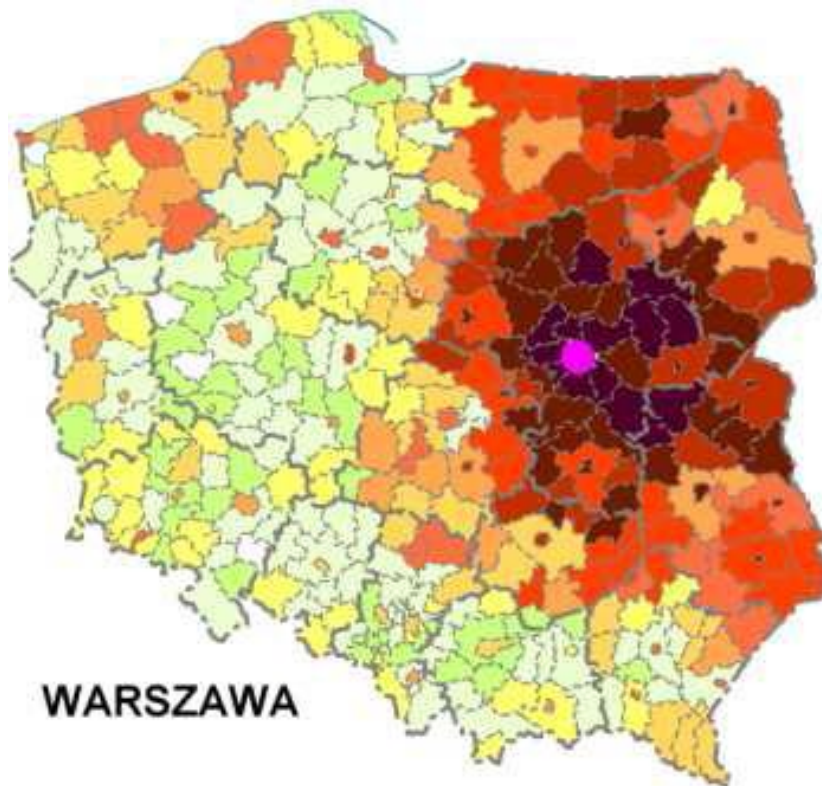
Stopa bezrobocia

Według dr M. Stępnika i dr R. Wiśniewskiego, dane GUS o wynagrodzeniach w decylach

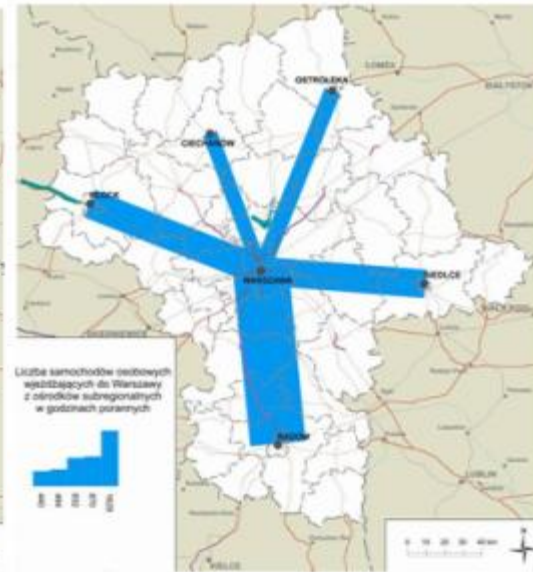
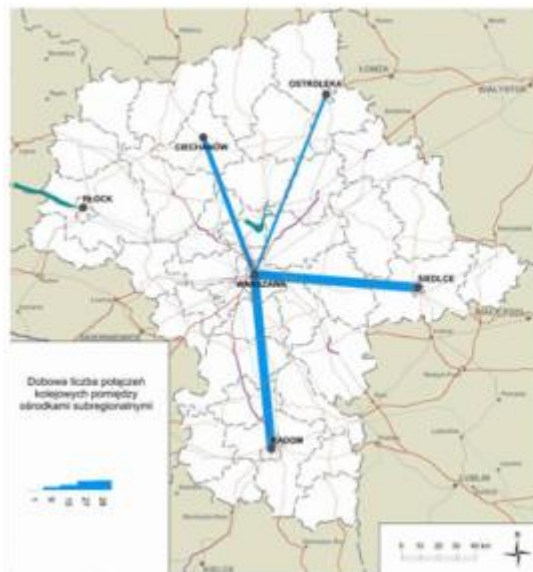
Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Zlewnia migracyjna Warszawy

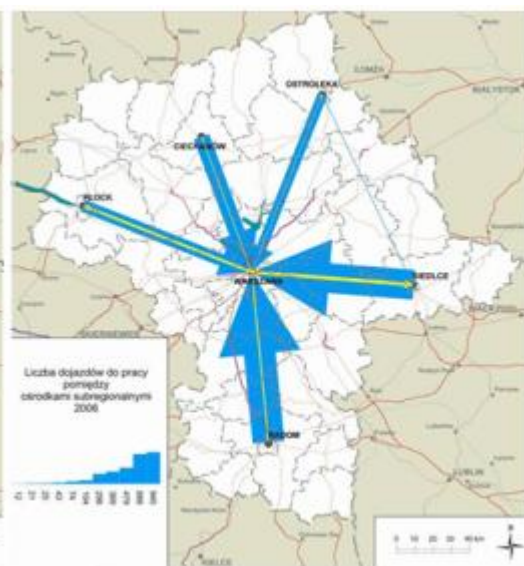
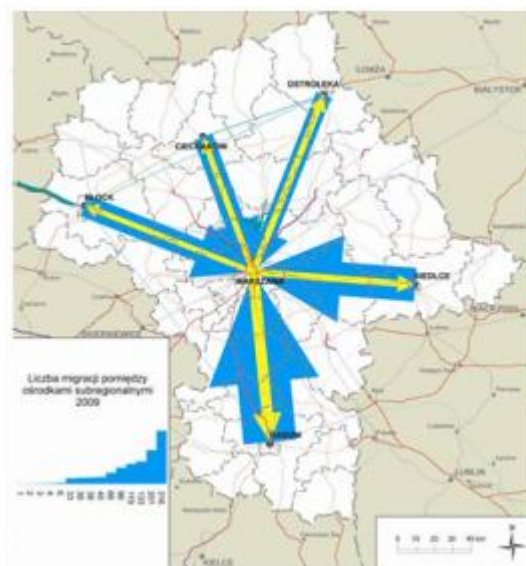

Powiązanie ośrodków subregionalnych

Komunikacyjne

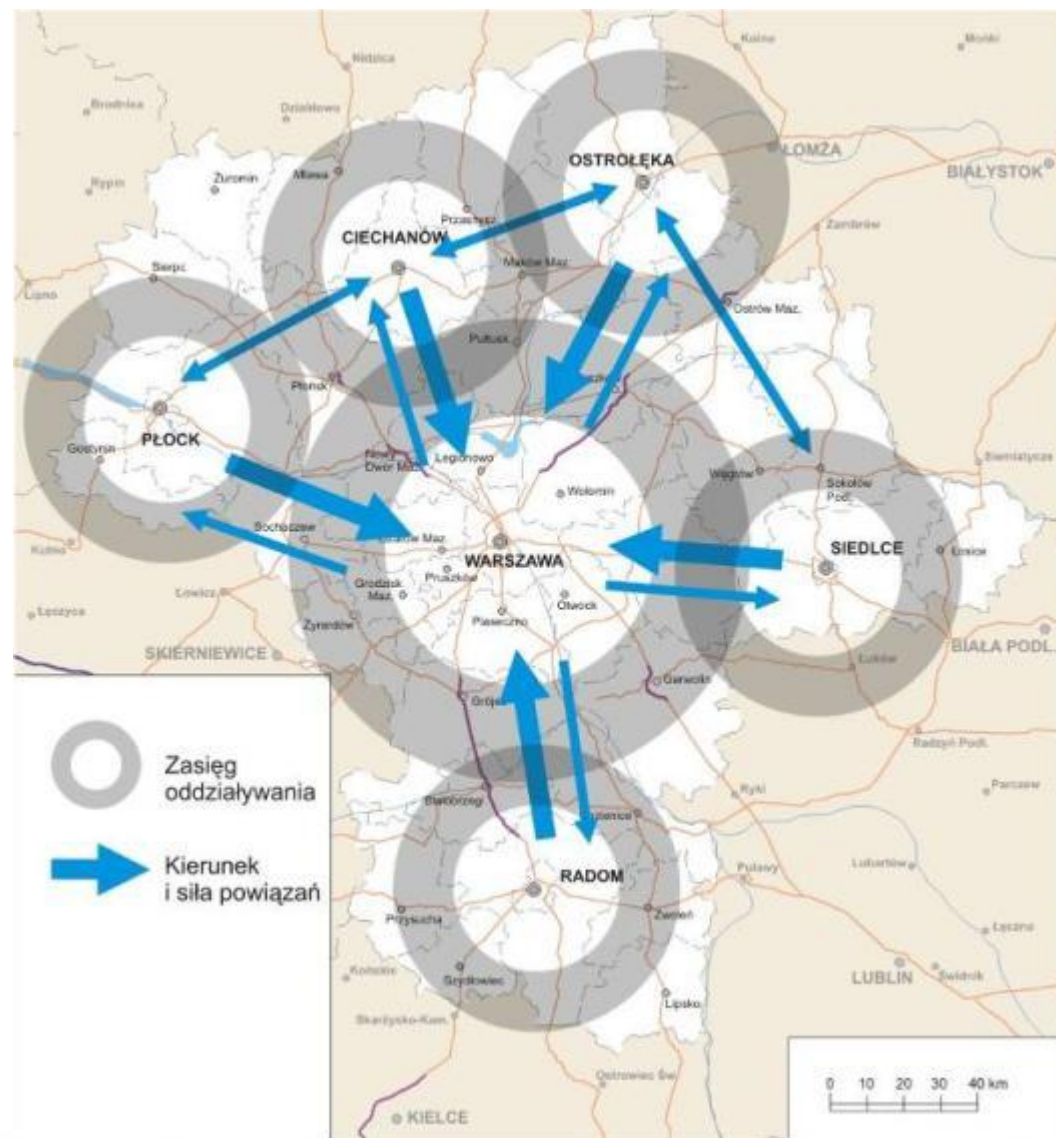

Ludnościowe

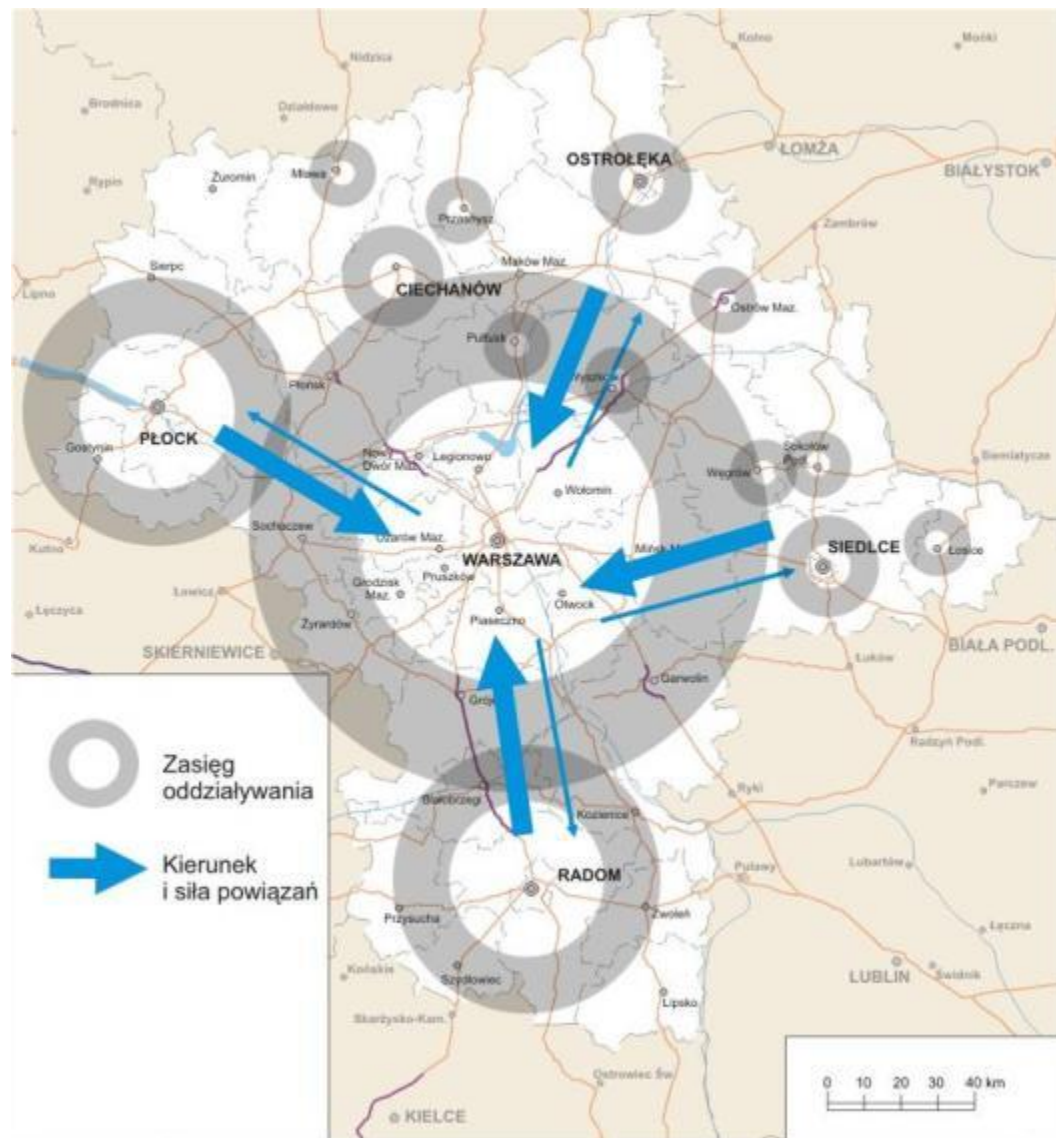
Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Scenariusz rozwoju policentrycznego

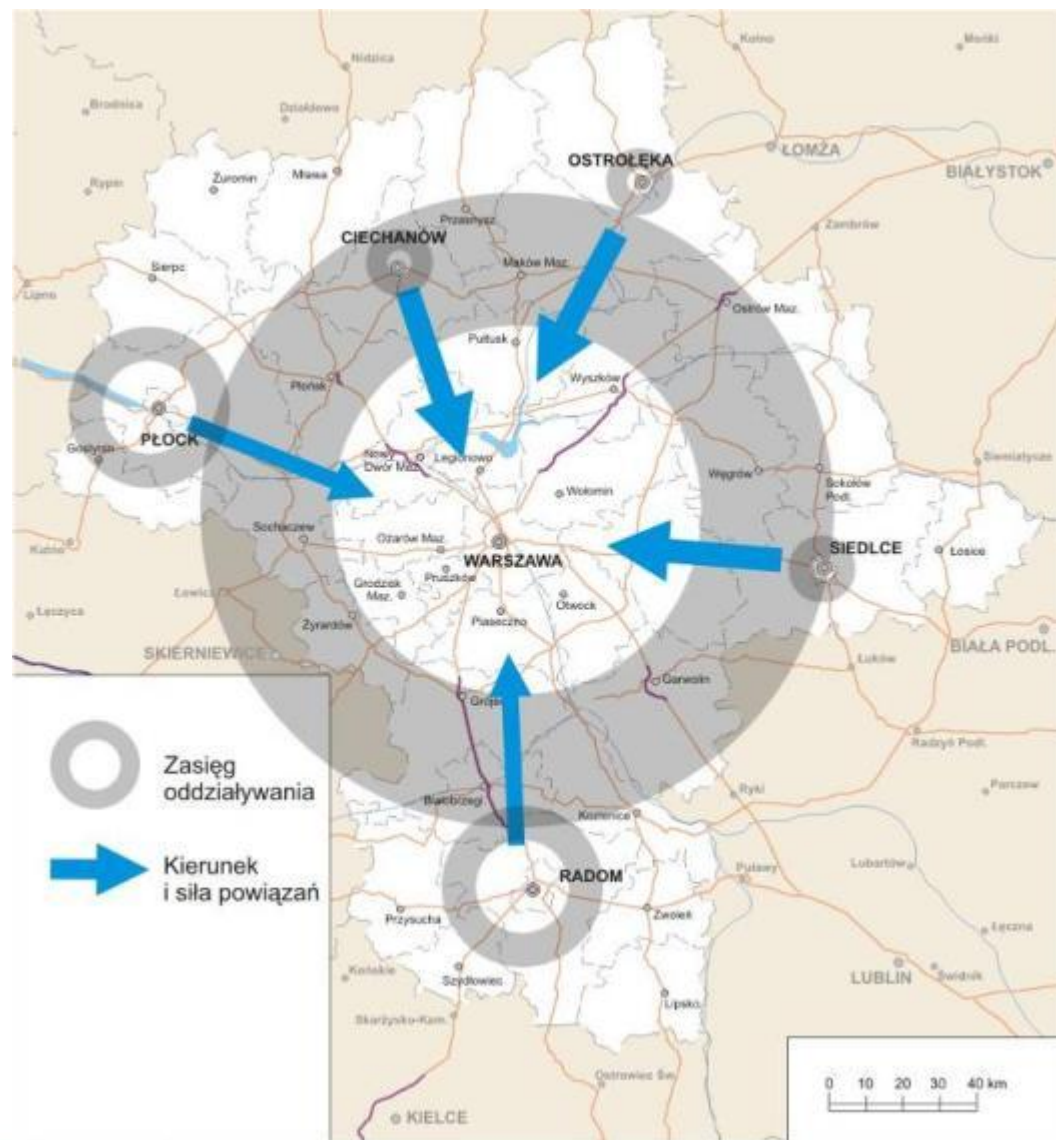
Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Scenariusz rozwoju równoważącego

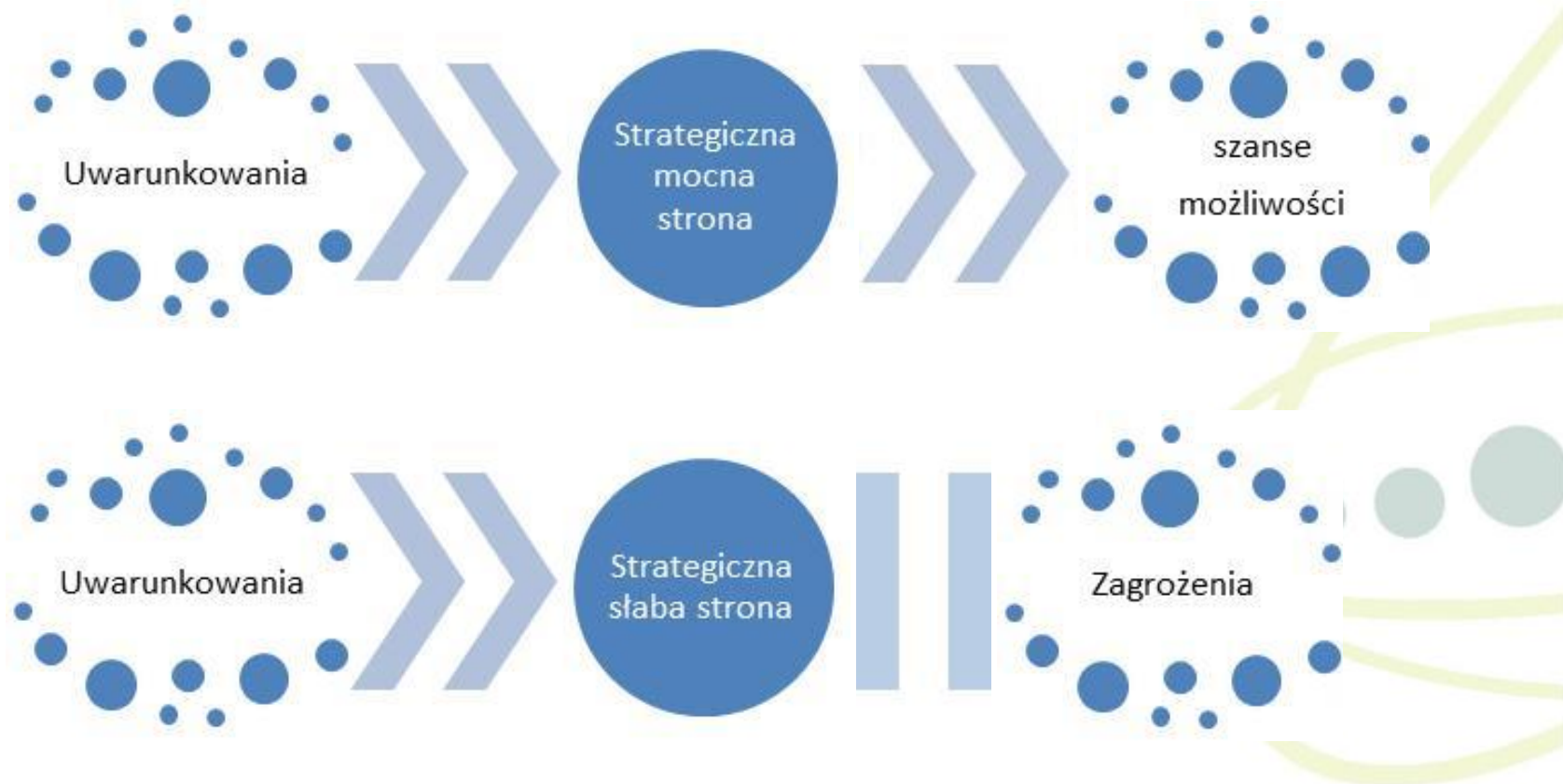

Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Scenariusz rozwoju monocentrycznego

Warszawa – szansą i zagrożeniem rozwoju regionu

Warszawa – szansą rozwoju regionu

- Wysoka koncentracja kapitału intelektualnego, wysokie wykształcenie mieszkańców, liczne szkoły wyższe, najwyższe w kraju nakłady na badania i rozwój,
- Najwyższy w kraju poziom rozwoju gospodarczego, wysoka koncentracja podmiotów gospodarczych, w tym przedstawicielstw korporacji transnarodowych, najliczniejsze w kraju instytucje otoczenia biznesu,
- Pełnienie funkcji stolicy i głównego ośrodka władzy, instytucje centralne, największe organizacje profesjonalne, najliczniejsze organizacje pozarządowe,
- Względnie dogodne powiązania komunikacyjne, największe lotnisko, autostrada, promienisty układ drogowy, przecięcie paneuropejskich korytarzy transportowych,
- Wizerunek i pozycja w międzynarodowych rankingach,
- Duża koncentracja infrastruktury społecznej, bogata oferta kulturalna,
- Stosunkowo chłonny rynek dóbr luksusowych,
- Atrakcyjność osadnicza i inwestycyjna.

Warszawa – szansą rozwoju regionu

- Biegun wzrostu dla całego województwa mazowieckiego (rozszerzenie strefy pozytywnego oddziaływania potencjału endogenicznego),
- Ukształtowanie się metropolii europejskiej z pozytywnymi konsekwencjami dla pozostałych obszarów regionu (wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu),
- Funkcja „bramy wjazdowej” dla ośrodków niższego rzędu umożliwiająca włączenie w ponadregionalne sieci powiązań,

Warszawa – zagrożeniem rozwoju regionu

- Występowanie bardzo silnego ośrodka centralnego (Warszawy) powiązanego z obszarem metropolitalnym oraz bardzo nisko rozwiniętych peryferii województwa.
- Duże różnice w gęstości zaludnienia, przedsiębiorczości, zamożności, wykształceniem mieszkańców.
- Brak występowania naturalnych impulsów wzmacniających strukturę policentryczną
- Mało skuteczne mechanizmy wyrównawcze na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.
- Istniejący układ policentryczny posiada realnie mniejsze znaczenie niż się przewiduje,

Warszawa – zagrożeniem rozwojowi regionu

- Napięcia społeczne między peryferiami a obszarem metropolitalnym
- Faktyczna izolacja niektórych obszarów
- Wzrastające koszty wyrównywania różnic rozwojowych

Tomasz Zegar
tzegar@mbpr.pl
tel. 22 518 49 52

www.trendyrozwojowemazowsza.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

